

Domoljub

v Ljubljani, 27. julija 1938

Leto 51 • Štev. 30

Fran Erjavec:

Položaj svetovnega kmetijstva in mi

V lanski jubilejni številki in v letošnji velikonočni številki »Domoljuba« sem pod naslovom »Slovenija hoče kruha« očrtal prav malo rožnate izgleda za izvoz naših kmetijskih pridelkov in trdil, da se zato položaj slovenskega kmeta pri današnjih razmerah sploh izboljšati ne more, zaradi česar postaja nad vse pereče vprašanje nove preusmeritve našega kmetijstva in kmetovanja.

Na velikem kmetijskem posvetovanju prve dni meseca junija t. l. je pa o tem vprašanju pod naslovom »Naše kmetijstvo in svetovno gospodarstvo« razpravljaj prav podrobno tudi tajnik Kmečke zbornice g. dr. J. Lavrič in je prišel na podlagi podrobnega razmotrivanja stanja v svetovnem kmetijstvu končno do — istega zaključka, le da ga morda ni tako jasno tudi izrekel.

Pred vojno je tvorilo gospodarstvo vsega sveta do neke mere že precejšnjo celoto. Res da smo imeli že tudi tedaj carine in nekaj sličnih varstvenih ukrepov za domače blago, ki so vplivali na njegovo večjo ali manjšo donosnost, vendar so bili ti ukrepi v primeri z današnjimi še tako rahli, da nikakor niso mogli preprečiti n. pr. pri nas skoraj popolnega propada naše žitoreje. Že pred 40 leti je namreč naš kmet čisto dobro vedel, da je kupljen kruh cenejši kakor doma pridelan.

Po vojni je pa ta svetovna gospodarska enotnost skoraj popolnoma propadla in svetovno gospodarstvo je vnovič razpadlo v »narodna (državna) gospodarstva«. Države so se prvič obdale z visokimi, da, včasih skoraj nepristopnimi zidovi. Leta 1933 je bila n. pr. cena pšenice v Združenih državah 8.34 zlatega franka 1 q, v Berlinu pa 23.09 in v Milanu celo 24.85. Pri taki varstveni carini nemški ali italijanski kmet seveda nista mogla zdihovati nad slabimi cenami. Toda carine niso bile več skoraj edino varstveno orožje, kajti poleg teh so uvedli še včasih sploh neznane prepovedi in kontingente uvoza ter še razne druge ukrepe, ki so sploh onemogočili vsako svobodno trgovino in je postala ta na milost in nemilost odvisna od državne politike in drugih činitelev. Trgovske pogodbe se ne sklepajo več na dolgo dobo, temveč se njeni najvažnejši deli včasih določajo komaj za par mesecev naprej. Zato je zlasti trgovina s kmetijskimi pridelki med državami danes izredno otežkočena in zapletena, a kar je najglavnejše: kmet ne more niti za nekaj mesecev naprej več računati, ali se bo kake vrste pridelkov sploh dalo izvoziti, kam in po kakšni ceni. Da je postalo v takih

razmerah kmetovanje v kmečkih državah silno, silno težko, je razumljivo samo po sebi.

V teh okoliščinah je položaj na svetovnem gospodarskem trgu zlasti za gospodarsko šibke kmetijske države naravnost odločilnega pomena in so kmečke države izročene — da, reiki bi lahko, skoraj na milost in nemilost velikim in gospodarsko močnim industrijskim državam, zlasti, ker tem ni treba prav nič iskati manjkajočih jim kmetijskih pridelkov, temveč stoji pred njih vrati cela vrsta ponudnikov, ki prosjajo za odkup.

Zadnja velika kmetijska kriza, ki se je pojavila z nenadno zrušitvijo vseh cen l. 1929 in ki traja, vsaj v našem kmetijstvu, prav za prav še vedno, je predvsem posledica prevelike proizvodnje kmetijskih pridelkov. Dočim se je prebivalstvo od leta 1909—1930 pomnožilo komaj za 10—11%, je pa narasla samo proizvodnja pšenice za 24.2% in krompirja za 19%. Že ta razlika je prav precejšnja, a če pomislimo prvič, da pride na svetovni trg komaj 10—17% letne proizvodnje pšenice, dočim potrošijo ostalo proizvajalci sami, se s tem navedeni odstotek seveda takoj še neprimerno dvigne. Drugič se je pa potrošnja žita sploh precej zmanjšala, ker uživajo v kulturnih državah vedno več mesa in sočivja. Posledica tega je bila, da je bilo n. pr. l. 1933 na svetu 201 milijon centov neprodane pšenice na zalogah, kar je seveda moralo silno pritiskati na trg. Pšenica je pa še slej ko prej nekako merilo za ves položaj in vse gibanje poljedelske proizvodnje.

Na položaj na žitnem trgu so pa vse evropske kmetijske države skupaj brez vsake moči, kajti samo Kanada, Argentinja, Združene države ameriške in Avstralija same imajo v rokah okoli 80% vsega svetovnega izvoza pšenice, dočim je morejo postaviti vse evropske kmetijske izvozne države skupaj na trg komaj 5%.

Dalje je kmetijska strojna tehnika zadnja desetletja tako napredovala, da more v Ameriki sama farmerjeva družina s stroji obdelati za naše razmere že ogromno veleposestvo in proizvaža zato seveda neprimerno ceneje nego pri nas. Pri isti ceni bo imel zato ameriški proizvajalec še zelo velik dobiček, dočim bo prodajal naš kmet v veliko izgubo. Industrijske države, ki žito uvažajo, so si tu lahko pomagale: naložile so na uvoz take carine, da je bil domači kmet dovoljno zavarovan, a kako naj se bore proti temu položaju šibke evropske kmetijske države, ki skušajo same iz-

važati? Kako naj konkurirajo z ameriškim veleproizvajalci?

Pri nas so poskušali rešiti to vprašanje pred leti tako, da je država (»Prizad«) kupila vso odvišno žetev za mnogo višje cene, kakor so bile na svetovnem trgu (tako imenovani »žitni režim«), a kdo naj trajno nosi ogromne stroške za tako doplačevanje. Samo nas Slovence je stal ta »žitni režim« težke, težke milijone. Še sedaj skuša država (Prizad) vzdržati cene pšenice na znosni višini s tem, da jo precej dražje plačuje, kakor so pa cene na svetovnem trgu, a to je za tiste, ki morajo kruh kupovati, in med katerimi smo tudi mi Slovenci, precej hud davek.

Tak je položaj na svetovnem žitnem trgu, gledano z našega slovenskega vidika, že nekaj desetletij, zato smo mi tudi že proti koncu preteklega stoletja morali preiti iz žitoreje na živinorejo, za katero smo imeli pred vojno dovolj domačega trga. Po vojni se pa tudi te razmere stalno izpreminjajo v našo škodo. Res je, da potrošnja mesa v kulturnih državah stalno narašča, a zato so pa prav vse uvozne države začele silno podpirati vse panoge domačega kmetijstva, da se čim bolj osamosvoje. To nam krasno dokazuje n. pr. ves svetovni uvoz goveje živine, ki je znašal: v poprečju let 1926—1930 še 2,370.000 glav, a leta 1935 komaj 1,910.000 glav.

Toda mnogo važnejši kakor uvoz živine je uvoz mesa in tudi ta je znašal v poprečju let 1926—1930 v vseh uvoznih državah sveta še 9.1 milij. centov, dočim je znašal leta 1935 komaj še 6.7 milij. centov. Kaj nam pove to? Da uvažajo vse tiste države, ki ne priredijo dovolj mesa zase, danes že za več kot eno četrtino manj, kakor so uvažale še pred desetimi leti.

Ogromno večino tega uvoza potrebujejo evropske industrijske države (Anglija, Nemčija, Italija i. d. r.), a krijejo pa skoraj vse te potrebe po goveji živini evropske kmetijske države same, po mesu pa prekomorske države. Če sedaj pomislimo, da použije sama Anglija daleč nad polovico vse evropske potrebe in da krije ves angleški uvoz goveje živine Irska, a ves angleški uvoz mesa njene prekomorske kolonije, se nam bo šele prav jasno pokazalo, kako silno se je za evropske kmetijske države poslabšal položaj na živinskem trgu. Posta! je čisto sličen položaju na žitnem trgu. Prekomorski farmerji lahko mečejo dobro in ceneno meso na evropski trg, razne evropske industrijske države so živinorejo tudi same silno dvignile in kdo naj sedaj jemlje našo živino?

Enako je s prašiči. V poprečju let 1926 do 1929 so uvozile evropske države še 2.1 milijona prašičev, leta 1935 komaj še 954.000, torej več kot polovico manj.

(Dalje prihodnjic.)

Dr. Korošec - slovenskim dekletom

Ze v soboto 23. julija so prišle k večerni procesiji. Od ranega nedeljskega jutra pa je bila cerkev dobesedno oblegana. Okrog 6000 jih je prejel sv. obhajilo. Sledila je sv. maša z nagovorom knezoškofa Rožmana, govor župnika Košmerlja o nalogah dekleta, o življenju domače družine, poročilo Ive Pregljeve o dekletu v borbi za poštenje. Pregljeva je z živahno besedo orisala dolžnosti dekleta v boju proti slabemu časopisju in tisku, v boju proti vedno bolj širečemu se slabemu vplivu kinematografov in v boju proti izrazitomu mode in slabim posledicam alkoholizma. Tabor so zaključili popoldne z uspešno predstavo Finžgarjeve igre »Uslišana« in s petimi litanijami.

Naše poročilo bi ne bilo popolno, ako bi ne povedali, da je prišel že dopoldne na tabor voditelj slovenskega naroda dr. Korošec, burno pozdravljen od več kot 12.000 slovenskih žena in deklet. Minister dr. Korošec je med navdušenim odobravanjem silne množice izgovoril sledeče vzpodbudne stavke:

Mi, ki hodimo po taborih in tudi radi hodimo, smo vajeni velikega števila navzočih. Toda danes vas je tukaj kot listja in trave in vaših robcev je gotovo vihralo nad 12.000. Veselimo se vsi, da ste se v tako velikem številu odzvale klicu svojih voditeljic in voditeljev. Poslali so vas sem na Brezje vaši skrbni očetje in vaše dobre matere. Poslali so vas zaradi tega, da tukaj vidite Kraljico nebes in zemlje, ki je obenem tudi Kraljica Slovencev. Poslali so vas, da tukaj govorite z vašo Kraljico, da ji predložite vse vaše prošnje.

Gotovo imate svoje osebne prošnje, svoje osebne želje. Jaz vas prosim, da jih danes

izlijete v polni meri pred Kraljico, da jih usliši. Vse, kar imate na srcu, za svojo dobrobit izlijte danes pred Kraljico Slovencev. Jaz pa vas še prosim, da ne pozabite prinesiti pred Marijo Pomagaj prošenj za vaše družine, za vaše vasi, za vaša polja, za vaše travnike, za vaše vinograde. Jaz vas prosim, da danes izlijete svoje prošnje za našo predrago Slovenijo, da jo Bog obvaruje vse nesreče in da nas vodi, da napredujemo na vseh poljih in v vseh praveh.

Prosimo jo danes tudi, da bo naša domovina edina. Mi nismo tisti, ki imamo radi razprtije in bratske boje. Naša srčna želja je, da smo vsi edini, da vsi gremo edini za istimi dobrimi cilji. Jaz vas prosim, da ne pozabite tudi na našo širšo domovino, na našo Jugoslavijo. Vi veste, da današnji čas ni brez nevarnosti, da je v zraku polno elektrike in da se zdaj zdaj lahko utrga blisk in udari grom ter vžge zemljo ne vemo kako na široko. Prosimo, da Marija varuje našo Jugoslavijo vseh nesreč in da izprosi mnogo močrosti našemu vladarju, našemu mlademu kralju, prosite jo, da vodi kraljico, ki je danes zavita v globoko žalost, da dobro vzgaja in napravi kralja za modrega in močnega vladarja.

Prosimo tudi za našega preljubega kneza namestnika in kneginjo Olgo, ki imata toliko srca za veliko našo državo Jugoslavijo in drago nam Slovenijo.

Vse to vas prosim, da danes predložite Kraljici Slovencev, in da v tem smislu izlijete svoje prošnje za dobrobit nas vseh, našega naroda, cele države in v teh mislih vas iskreno pozdravljam. Bog živi!

Obračun z zaplotniki

Velike množice naroda so se zbrale v nedeljo 24. julija na taboru v Radečah pri Zidanem mostu. Tabor se je vršil po sporedu kakor vsi drugi katoliški zbori v zadnjem času in ga zato ne bomo opisovali na dolgo. Pri popoldanski telovadbi je nastopilo 640 telovadcev, ki jih je občudovalo več tisoč ljudi.

Med drugimi je dopoldne na taboru govoril tudi minister dr. Krek, ki je temeljito obračunal z zahrbtnimi nasprotniki našega katoliškega pokreta. G. minister je ob največjem pritrujevanju tisočev povedal tudi tole:

»Do veličastnega mladinskega tabora v Ljubljani so naši nasprotniki hoteli iti z zaničevanjem in pomilovanjem preko nas. Nastop na ljubljanskem taboru pa je bil tako po svojem obsegu kot tudi po svoji izvedbi neizbrisno in prepričevalno dovršen. Po tem taboru omalovaževanje ni več pomembno. V Ljubljani nas je videla vsa Slovenija, vsa država, videl nas je Belgrad, videla nas je tujina. Tisti, ki so nas videli, se ne morejo več prepričati, da bi nas bilo malo. Ljubljanski tabor je dokazal, da je ogromno mladine v naši prosveti, ljubljanski tabor je vsakomur dopovedal, da tisti, ki slovenske mlade moči hočejo na svojo stran, morajo računati s katoliško mladino. Kdor želi graditi nacionalno čast, se mora poslužiti mladega rodu, ki je v naših vrstah. Ta trditev je bila na ljubljanskem taboru dejstvo, tako očitno in neizpodbitno, da izključuje vsako ribarjenje v kal-

nem in vsako nizkotno zahrbtnost. Ljubljanski tabor je dal čudoviti preprogi slovenskih nageljev, ki so ga posejala slovenska dekleta pred knezom namestnikom Pavlom in kneginjo Olgo močen odmev desetisočev grl, ki so pela pesmi ljubezni in hvaležnosti kraljevskemu domu, Jugoslaviji in pri tem je v njih izginila kleveta o nezanesljivih in manj nacionalnih čustvih v vrstah slovenske katoliške prosvete. Na ljubljanskem taboru se je slovenska katoliška mladina utrdila kot najvažnejši in najbistvenejši državotvorni in nacionalni činitelj, tako da tudi v tej smeri klevete nič več ne morejo in ne bodo mogle blizu.

Ko so se raznim nizkotnim dušam na ta način izpodmaknila tla laži in obrekovanja, skušajo po ljubljanskem taboru zgrabiti od druge strani. Od kavarne do kavarne, od ulice do ulice prenašajo svoje kisle obraze in trosijo med poslušalce svoje siromašne izmišljotine. Prva, najpreprostejša in tudi najgnusnejša trditev je, da je ljubljanski tabor organizirala vlada z denarjem Vatikana in Belgrada. Ta kleveta je najgrša žalitev samozavestnih naših staršev, ki so si vse leto od svojih ust pritrgovali, da so mogli sinu ali hčeri kupiti kroj za Ljubljano, to je žalitev naše mladine, ki je tako težko prislužene prejeme shranjevala iz iste vzvišene misli. To je zaplotno lajanje strahopetcev na slovensko ljudstvo in njegovo zavednost. Naše ljudstvo je toliko

trdovratno in toliko značajno, da se plačevati ne da. Zaplotniki naj vedo, da mi javno povemo njihove zahrbtne klevete, da jih sliši ves narod, ki bo ob prvi priložnosti s klevetniki obračunal.

Naša politika je delala z Bogom za kralja, narod in domovino, kogar pa ta politika bude v oči, naj se skrrije, da ne bo kazal svoje sramote.

Pokažimo pa našim nasprotnikom tudi lepe in strnjene vrste Francozov, Čehov in drugih narodov, ki z nami nastopajo v naši domovini in nas vabijo v svojo domovino k svojim nastopom. Tam nas sprejemajo kot zastopnike zavezniškega naroda in naša telovadba vzbuja burno priznanje naši državi. Naša organizacija je najširše vrgla mrežo po vsej Evropi. Povsod, kjer se udeležimo, done glasovspeti naši mili ljubljani domovini. Kdor pa smatra, da smo ozki zaradi svetovnega nazora, ki naj je temelj izobrazbe in vzgoje in sredstvo za izoblikovanje značaja, tem odgovorjamo: Naši vzori so večni in nespremenljivi. Mi svojih vzorov nismo ikakoli nikoli izza domačih, izza jugoslovanskih tal. Vi pa, ki drugod za vzori tavate, ste nam dokaz lastne slabosti. Mi pa bomo rastle iz našega življenja v novo stopnjo razvoja, ponosni na vse to, kar smo od naših slovenskih očetov in mater prejeli.

Beseda prometnega ministra železničarjem

V Sarajevu so imeli te dni železničarji veliko zborovanje. K besedi se je oglašil tudi prometni minister dr. Spaho. Minister je med drugim povedal tudi sledeče:

»Vi dragi moji sodelavci najbrž pričakujete, da vam povem nekaj besedi o tistem vprašanju, ki vas najbolj žuli. Mislim, da ste v teh treh letih, odkar sem jaz na čelu prometnega ministrstva, imeli dovolj prilike, da se prepričate, da ste v meni imei vedno pravičnega predstojnika, pravega tovariša. Kar se je z mojo odločitvijo moglo rešiti, to se je rešilo, če so le razmere pustile. So pa stvari, ki jih sam ne morem rešiti, za katere je treba soglasja finančnega ministrstva, soglasje kraljevske vlade in večkrat tudi soglasja zakonodajnega zastopstva. Vest, da se nam je posrečilo uspešno rešiti vprašanje skromne draginjske doklade in vprašanje polovičnega potnega pavšala. Iz tega morete videti dokaz, da popravim vse, kar vas boli.

Je pa še eno vprašanje, ki čaka odobritve finančnega ministrstva. To je vprašanje vaših plač. Upam, da bom tudi to v najkrajšem času pripeljal do pravilne rešitve. Odkrito pa vam rečem, da so vaše zahteve upravičene in da po pravici zahtevate zvišanje plač. Toda politika kraljevske vlade je šla v teh treh letih za tem, da se zboljšajo cene poljedelskim pridelkom in je v tem tudi dosegla uspehe. Ta uspeh pa pri vas zbuja želje po zvišanju plač. Pozivam vas in prosim vas, pa ne samo vas, ampak vse naše državljane, da se nad draginjo poljedelskih proizvodov nihče ne pritožuje, ker 80 odstotkov naše države živi od poljedelskih proizvodov. Pa še neka druga stvar je. Neboho zvišanje plač ne more obsegati samo ene vrste državnih uslužbencev. Skušnja je pokazala, da mora vsako zvišanje plač biti splošno in da mora obsegati vse državne uslužbenice.

(Nadaljevanje na prihodnji strani spoda)

Vsa pošena dekleta k nam! v naših vrstah je slovenska mladina!

Slovenci ljubijo svojo zemljo, a tudi Jugoslavijo

Proslava 20-letnice osvobođenja na Kajmakčalanu v Srbiji, ki je bila te dni, se je udeležilo lepo število ljudi. Prišli so med drugimi tudi zastopnik kralja, zastopnik vojnega ministra, predsednik Narodne skupščine Stevan Čiriš v družbi 20 poslancev, med katerimi sta bila tudi dva Slovencev inž. Zupančič in dr. Franc Šemrov. Govor v proslavo junakov borec, ki so padli na tem hribu za svobodo svoje domovine, je imel predsednik narodne skupščine Stevan Čiriš, ki je med drugim dejal: ... na katoliški praznik sv. Petra sem bil v Ljubljani, a na pravoslavni dan sv. Petra na Kajmakčalanu. V enem kakor drugem primeru sem zastopal Narodno skupščino. Kar sem videl v Ljubljani na mladinskem taboru, me je v resnici prevzelo. Čutil sem, kako Slovenci ljubijo svojo rodno zemljo in kako ljubijo tudi Jugoslavijo. Občutil sem, da ni nobenega protislovja v tem: ljubiti ožji dom in ljubiti tudi našo veliko domovino Jugoslavijo. Srečen sem bil, ko sem mogel kot Srb spo-

V zadnjih letih so se naše finančne razmere, zlasti pa finančne razmere prometnih ustanov močno popravile. Toda sporedno s tem zboljšanjem naših financ je prišla druga nesreča, prišlo je do težkih zapletljajev v zunanji politiki v Evropi. V današnjih težkih razmerah moramo najprej gledati na potrebe naše narodne obrambe. Biti moramo pripravljeni. Naš bolgarski tovariš je dejal, da ste vi druga armada. Vi in vsi državljani naše širne Jugoslavije morate biti prežeti s čustvi, da je rešitev domovine najvišji zakon. Vidite, gospodje, kam gre povečanje dohodkov. Od vsega početka, od zvišanja draginskih doklad sem bil pri finančnem ministru vaš najodločnejši zagovornik. Trudil se bom, če bodo le razmere dopuščale, da se vašim zahtevam zadosti tako, kakor pričakujete in kakor imate pravico.

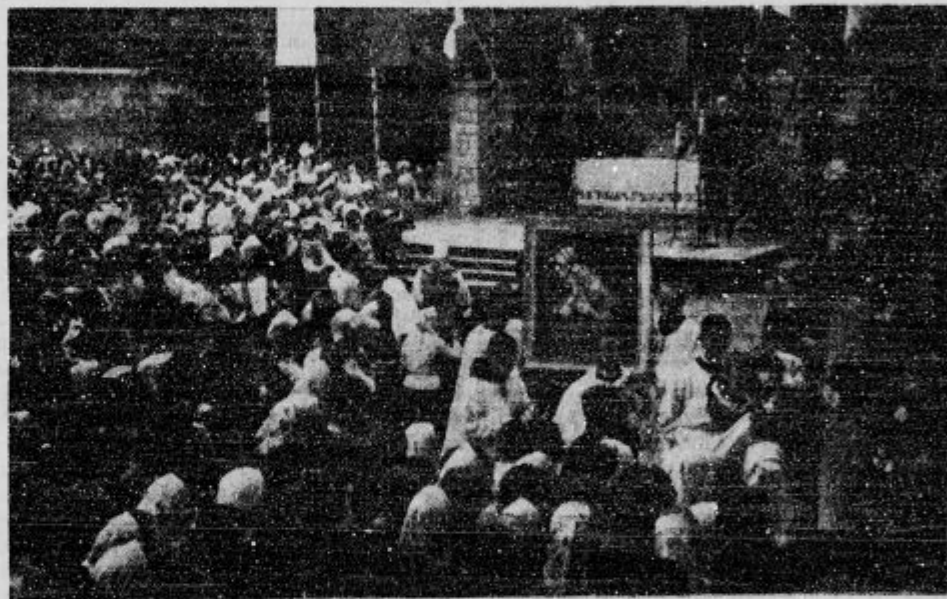
Od 10 oseb jih ima 7 zobni kamen.
Tudi Tebi grozi z izpadom zob!
Varuj se ga!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

znati slovensko dušo in občutiti tisto veliko ljubezen do svoje rodne grude in do svoje domovine. Da, dragi bratje, koliko svetlih strani zgodovine naše lepe domovine je šo, ki bodo šele prišle do pravega izraza v veliki naši domovini...

Podobo Marije Pomagaj na Brezjah so prinesli iz cerkve na tabor slovenskih deklet.

Slovenski fantje, zmagovalci na mednarodni tekmi v Franciji ob slovesnem sprejemu po povratku v domovino na ljubljanskem kolodvoru.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Na pogreb romunske kraljice Marije v Bukarešto sta poleg naše kraljice Marije odpovala knez-namestnik Pavle in njegova soproga kneginja Olga.

o Petdesetletnik je postal naš ministrski predsednik dr. Stojadinovič. Ob tej priliki pišejo o njem pohvalne članke tudi mnogi inozemski listi. Prijatelja Slovencev Bog živi še mnogo let!

o Zlate sv. maše je daroval 24. julija v župni cerkvi na Brdu pri Lukovici tamošnji župnik g. Matija Slak. Gospoda zlatomašnika, ki že 38 let deluje v brdskem Gospodovem vinogradu, Bog varuj še mnogo let!

o V župni cerkvi v Ormožu je proslavil svoj biserošanski jubilej bivši križanski prior msgr. Bernard Polak. Vzornemu duhovniku naj nakloni Bog še mnogo srečnih dni.

o 70 letnico rojstva je praznoval oni dan znani gostilničar na Sp. Hudinji pri Celju Jakob Gajšek. Kolikor kapljice...

o V samostanski cerkvi šolskih sester v Repajah je daroval zlato sv. mašo župnik v p. g. Anton Jemec. Na mnoga leta!

o Osemdesetletnico življenja in petdesetletnico dušnopastirskega dela je obhajal župnik v Bočni Jakob Kilak. Bog ohrani g. jubilaanta do skrajnih mej človeškega življenja!

DOMAČE NOVICE

o Papež je sprejel odposlanstvo Katoliške akcije iz Ljubljane. Sv. oče papež Pij XI. je sprejel te dni odposlanstvo 35 članov Katoliške akcije iz Ljubljane, ki ga vodi ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman. Sv. oče je člane Katoliške akcije prisrčno pozdravil in v svojem govoru poudaril, da mu je pri srcu razvoj Katoliške akcije v Jugoslaviji. Izrazil je tudi upanje, da bo to, kar je doseženo v Ljubljani, lahko kmalu prišlo do izraza v vsej Jugoslaviji, v tej tako lepi in veliki državi.

o Ministra dr. Korošca so izvolili v zadnjem času za častnega občana v Radečah, Mozirju, Senovem, Čatežu ob Savi, Radvanju pri Mariboru, Murski Soboti in Spodnji Polskavi.

o 48 odstotkov celotne evropske proizvodnje jabolk bo letos v Jugoslaviji. Iz mnogih delov Jugoslavije, zlasti pa iz severne Slovenije, prihajajo poročila, po katerih bodo imeli letos naravnost izvrstno sadno letino. V prvi vrsti velja to za jabolka. Strokovnjaki so izračunali, da bo imela Jugoslavija tokrat 48% celotne proizvodnje jabolk v Evropi. Dočim namreč kaže letina pri nas izvrstno, se inozemstvo pritožuje, da letos ne bodo imeli kaj izvažati in da bodo morale celo države, ki navadno zalagajo sosedo z jabolki, tokrat uvažati znatne količine. Zato je računati s tem, da bo severna Slovenija letos zalagala v znatni meri sosednje države, predvsem Francijo in deloma tudi Nemčijo. Bodo li merodajni činitelji pravočasno poskrbeli, da se bo mogel izvoz v tujino izvršiti brez ovir?

o Ban dr. Natlačen je postal častni občan v Mozirju, Čatežu ob Savi in v Murski Soboti.

o Belgrad dobi olimpijski stadion. Nemški profesor Werner March, ki je strokovnjak za športne stadione, je dobil od jugoslovanske vlade naročilo, da napravi načrte za olimpijski stadion v Belgradu. Poleg stadiona se bo sezidalo tudi poslopje za višjo športno šolo ter vežbališče za vojaške športne prireditve.

o Suhokrajinski vodovod. Licitacija za zgraditev vodovoda v Suhi krajini je razpisana. Dela se preračunana na 2,066,973 din. Licitacija bo 27. avgusta.

o Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Joselova« grelna voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Joselova« voda pomešana z nekoliko vroče vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 1363, 25. V. 38.

o Povečanje »Slajmerjevega doma«. Na seji Pokojninskega zavoda je bilo sklenjeno, da se ugodi prošnji Trgovsko bolniškega in podpornega društva v Ljubljani za posojilo za povečanje Slajmerjevega doma. Društvo je sicer zaprosilo za 7 milijonov din posojila a bo Pokojninski zavod dal samo 6 milijonov. Načrti za povečanje sanatorija, ki so že gotovi, se bodo zaradi tega sicer morali nekoliko spremeniti, vendar pa ne bodo te spremembe bistvene. Pokojninski zavod bo tudi imel gradbeno nadzorstvo. V Slajmerjevem domu je bilo dosedaj 25 postelj, z razširjenjem pa bo 90 postelj. Tako ne bo treba upravi Slajmerjevega doma vedno bolnikov odklanjati zaradi pomanjkanja prostora.

o Nepošten pekovski pomočnik. Pekovski mojster Franc Jurgec v Št. Ilju v Slov. goricah je že dolgo opažal, da obiskuje njegovo klet nezaželjen gost ter mu odnaša iz sodov vino, žganje in sadjevec. Nedavno pa je tudi ugotovil, da prihaja obiskovalec v prodajalno ter odnaša iz nezaklenjenega predala denar. Jurgec je naračunal, da mu je bilo v času od decembra lanskega leta pa do sedaj ukradeno gotovine in pa pijače v skupni vrednosti 17.000 din. Sentiljski orožniki so dognali, da je tatvine izvršil pri Jurgecu zaposleni pekovski pomočnik, katerega je mojster pred nekaj meseci odpustil.

o Zborovanje učitelstva Jugoslavije, združenega v UJU bo od 20. do 23. avgusta v Zagrebu.

o Nekaj neverjetnega. »Del. politika« piše: Pritožil se je v našem uredništvu (v Mariboru) delavec, ki je dobil na občini v Selnici izstavljeno ubožno spričevalo »uverjenje o imovinskem stanju« in šel z njim na davčno upravo, da bi mu isto tudi tam potrdili. Potrdilo pa so mu odklonili, češ da mora biti tiskovina tudi v cirilici, njegova pa je bila samo v latinici, a drugače s popolnomo istim besedilom, kakor tiskovina s cirilico. Ali so Slovenci državni narod in je slovenščina državni jezik samo v — ustavi?

o Ministrski predsednik dr. Stojadinovič je na svojem potovanju po Hrvatskem Primorju došel v mesto Krk na otoku Krku kjer se je izkrcal. Tam je obiskal škofa dr.

Srebrniča, ki mu je kmalu nato vrnil obisk na ladji.

o Pred posetom italijanskega vojnega brodograditelja. Odpravnik poslov italijanskega poslanstva v Belgradu Guidotti in vojaški odposlanec polkovnik Coronatti sta odpovala v Kotor, kjer bosta prisostvovala sprejemu 5. divizije italijanske vojne mornarice, katere prispe v Boko Kotorsko. To je prvi uradni obisk italijanske vojne mornarice v naših vodah. Italijanska pomorska divizija bo pripeljala pod vodstvom admirala Riccardija, poveljnika prve eskadre, ki se nahaja s svojim štabom na ladji »Cavour«. Peto divizijo sestavljajo oklopnici »Cavour« in »Cesare« ter rušilci »Alfieri«, »Carducci«, »Oriani« in »Gioberti«. V programu obiska italijanske mornarice v Boki Kotorski je med drugim določen tudi izlet na Cetinje. Italijansko vojno brodogradbo bo nato odplovalo v Šibenik, kjer bo ostalo do 28. t. m. Italijanskim ladjam pripravljajo lep sprejem.

o Duhovno sodišče starokatoliške cerkve za državno področje nima zakonite osnove. Tednik »Istina« s Sušaka priobčjuje več razsodb tamošnjega okrož. sodišča, ki je v zakonskih pravnih razsodilo, da prvi zakoni, sklenjeni po katoliškem cerkvenem obredu, niso bili veljavno razrešeni in da so novi zakoni, sklenjeni pred zastopnikom starokatoliške cerkve — neveljavni. V utemeljitvi razsodbe ugotavljajo, da more katoliško sklenjeni zakon razvezati samo katoliško cerkveno sodišče in da so razsodbe, s katerimi je duhovno sodišče starokatoliške cerkve v Zagrebu, te zakone razvezalo, pravno neveljavne in da taki zakoni ne morejo sklepati novih veljavnih zakonov, ker še prvi zakon obstoji. »Duhovno sodišče Hrvatske starokatoliške cerkve za državno področje nima nobene zakonite osnove in so njegove razsodbe za državno področje brez slehernega učinka.«

o 600 ljudi je zbolelo na gripi v Starem Bečeju v Vojvodini.

VINA prvovrstna, po najugodnejših cenah kupite pri **CENTRALNI VINARNI v Ljubljani**

o Dva in pol milijona nas je. Na slovenskem ozemlju Jugoslavije nas je 1,200.000, po ostali Jugoslaviji pa je raztresenih okoli 100 tisoč Slovencev. Nadalje je po približnih cenitvah 600.000 Slovencev v Italiji, v Avstriji 120.000, v Madžarski 10.000, v Nemčiji 50.000, v Franciji 40.000, v Belgiji 6000, v Holandiji 3000, v USA 300.000, v Kanadi 2000, v Južni Ameriki 40.000, v Afriki 8000, v Aziji 1200, v Avstraliji 700, v Spaniji 7000, v Rusiji 600, drugod po svetu pa tudi okoli 1000. Po vseh teh podatkih je vsega naroda Slovencev 2 milijona 500.000. Od teh torej v domovini samo 1,200.000 nad 1,300.000 Slovencev pa živi izven mej Jugoslavije.

o Nadzorstvo nad dobrodelnimi zavarovalnimi ustanovami. V trgovinskem ministru nad vsem dobrodelnimi zavarovalnimi združenji (pogrebni, podporni, pokojninskimi, osmrtninskimi, bolezenskimi itd.) v vsej državi. Takšnih organizacij je v naši državi okoli 600. Vloge članov v teh organizacijah presegajo baje eno milijardo dinarjev. Dosedaj ni bilo nad temi organizacijami nobenega nadzorstva, kakor se uradno pravi. Zato so se dostikrat dogajale zlorabe v teh

ustanovah. Novi pravilnik naj to prepreči, kakor se utemeljuje namen pravilnika. Novi pravilnik bo objavljen že v začetku prihodnjega meseca. — Naj bi novi pravilnik ne bil dobrodušnim zavarovalnim združenjem v — škodo.

d Naši dijaki pri sv. očetu. Zastopniki dijaške Katoliške akcije iz Ljubljane so bili sprejeti pri sv. očetu, kamor jih je popeljal prevzišeni škof dr. Gregorij Rožman. Sv. oče je ob tej priliki spregovoril nekaj lepih narečnih besed o Katoliški akciji, pohvalil je katoliško gibanje med Slovenci in se silno laskavo izražal o Jugoslaviji in njeni bodočnosti. Ob koncu je vsem navzočim, njihovim domačim, narodu in državi podelil svoj blagoslov.

d Glavni nakupnik pšenice bo tudi letos »Prizad«, ki bo tudi določeval cene. Od vlade mu je zajamčenih v ta namen 250 milijonov din. Lansko leto se »Prizad« ni posebno izkazal.

d Vlada je izdala uredbo, s katero se popolnoma odpravlja 20% davek na vstopnice za vse vaje in tekme naših viteških in športnih društev.

d Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolicu, ki jo doseže z nar. »Franz-Josefovo« grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. rez. 8. br. 5047/38.

d Kaj bo z glavno pošto? V »Trg. listu« čitamo: Ze dalj časa glavna pošta ne sprejema paketov. Tudi položne dopoldne ne sprejema, ker je v tem času odprta podružnica Poštne hranilnice. Menda se delajo neke poprave zaradi telefona. Govorilo se je, da bodo dvignili poslopje za 1 nadstropje, kar bi bilo seveda na mestu, če je zrasel nasproti novi hotel Slon in na drugi strani bo tudi 5 ali 6 nadstropna palača Baše. Najbrže so pa to misel seveda spet zaradi štedljivosti opustili. Javnost ima pač pravico, da o vsem tem malo več izve. Ljubljanska direkcija pri naša državi lepe dohodke kakor menda malo katera, pa bi bilo prav, če bi se tudi nekaj dalo za izboljšanje poštne službe v Ljubljani.

d Kaj pa v Sloveniji. Na posredovanje mestnega poglavarstva v Osijeku je bila znižana cena kruha. Sedaj se bo znižala še cena za meso.

d Primorska banovina je najela veliko posojilo. Kar 50 milijonov dinarjev posojila za javna dela je najela banska uprava primorske banovine pri Državni hipotekarni banki. Posojilo se bo izplačalo v treh obrokih: prvo leto 15 milijonov, naslednje leto 20 in ostanek 1. 1940. Banovina bo porabila denar takole: 5 milijonov za gradnjo novih šol, enako vsoto za povečanje in izpolnitev bolnišnic, ostalo pa vse za napeljavno vodovodov, izsuševanje močvirnih zemljišč, za gradnjo cest in za gradnjo nove palače banske uprave.

d Izvoza jabolk v Nemčijo pred 1. avgustom ne bo. Po poročilu trgovinskega odposlanca Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Berlinu nemške oblasti ne bodo letos dovolile uvoza jabolk iz Jugoslavije pred 1. avgustom, in sicer zato, ker so lansko leto jugoslovanski izvozniki pošiljali v Nemčijo nedozorelo blago. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine tudi opozarja izvoznike jabolk in grozdja, da bodo v nekaj dneh pri odseku za sadje dobili naslove tvrdk, ki so dobile

uvozna in druga dovoljenja za uvoz jabolk in grozdja iz Jugoslavije.

Sprejem v podčastniške šole. Inženirska in artilerijska podčastniška šola (starost od 18 do 21 let); Strokovna mornariška in pomorsko vazduhoplovna (od 18 do 20 let); Strojna mornariška od 15% do 18% leta starosti).

d Ali ni nekaj podobnega tudi v Sloveniji mogoče? Sklad za zidanje stanovanjskih hiš javnih nameštencev so ustanovili v dunavski banovini ter je ban že podpisal pravilnik. Začetni kapital tega sklada znaša 5 milijonov din, banovina pa bo vsako leto dala še posebni dodatek. Vsak državni in banovinski uradnik more dobiti za zidanje lastne hiše iz sklada posojilo v višini 120.000 dinarjev, ki se bo obrestovalo po 4% in vrnilo obročno v 20 letih.

d Dvodnevne duhovne vaje za delavska in nameštenska dekleta bodo v Domu duhovnih vaj pri Sv. Jožefu nad Celjemo od 15. avgusta ob 8 zvečer do 16. avgusta ob 5 zjutraj. — Oskrbovalnica znaša le 50 din. Za duhovne vaje vlada precejšnje zanimanje, zato se čimprej prijavite na naslov: »Vodstvo Doma duh. vaj, Hrih sv. Jožefa 33, Celje.

d Naše zaloge sladkorja znašajo že 1828 vagonov in so torej neosnovane vesti, kakor da bi v Jugoslaviji v kratkem zmanjkalo sladkorja.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Francoski časopis o taboru pri Sv. Trojici. »L'Echo de Belgrade«, francoski tednik v Belgradu prinaša obširno poročilo o narodnem taboru pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Našteta vse dostojanstvenike, ki so se tabora udeležili, opisuje ves potek in ne šteti s hvalo o redu in veliki množici. Pravi, da se je tabora udeležilo nad 12.000 ljudi. Govor dr. Korošca prinaša v celoti in v debelem tisku. Poročilo je priložena slika »slovenskih fantov« izpred slavnostnega odra od dr. Koroševem govoru.

p Frankovce je ubil dr. Mačkovega pristaša. K poboju med frankovci in pristaši dr. Mačka, ki je imel žalostne posledice izvedmo, da se je umor izvršil v soboto zvečer v vasi Kofaru, ki je oddaljena od Samobora 8 km Uboj se je izvršil pri žeganju pri cerkvi Sv. Lenarta in pri proslavi Mačkovega rojstnega dne. Ubit je bil kmet Mato Sandarič, oče sedmih otrok, starih od 2 do 17 let, predsednika okrajne organizacije Hrvatske seljaške stranke v Kotaru. Ubijalec je 20 letni dijak prava Peter Mrakovič. On in njegov sorodnik Zvonko Mrakovič sta težko ranjena. Na kraj uboja je odšla takoj preiskovalna komisija.

d Pri zaprtju ali pa pri mošnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode

p Prizivno sodišče je zavrnilo priziv Jožefa Prešerna iz Smlednika, ki je bil obsojen, da je proti županu Umniku iz St. Šenčurja svojčas po krivem pričal. Prešeren bo moral nastopiti za svoje zlo dejanje kazni osem mesecev strogega zapora.

p Pameten Nemeec. Vodja mladonemškega gibanja v Vojvodini dr. Haslinger je imel na zboru svoje stranke govor, v katerem je med drugim dejal: Naša politika je ostala vedno ista: Vse za kralja in domovino. Vojvodinski Nemci hočemo ostati v največjem prijateljstvu z našo jugoslovansko večino, ker smo trdno prepričani, da je naš napredek mogoč samo v okviru močne Jugoslavije. Iz-

java Hitlerja, da hoče Nemčija veliko in močno Jugoslavijo, se popolnoma krije z našim stališčem, ker smo prepričani, da nam je le v Jugoslaviji zajamčena lepša bodočnost.

p Proslava dr. Mačkovega rojstnega dne je bila tudi letos v Zagrebu, vendar se je ni udeležilo toliko ljudi, kakor prejšnja leta. Razgovori dr. Mačka s politiki, ki nimajo tako rekoč nikogar za seboj, so dr. Mačkovega pokretu zares bolj v škodo kot v korist. — Najprej je bil ognjemet, nato pa prizor »Kmečko življenje in kmečka sloga«, ki mu je avtor dr. Maček sam. Sledile so še nekatere točke, pri katerih so sodelovala razna hrvaška pevska društva, gledališki igralci in več godb. Prireditve so zaključili s pesmijo »Lepa naša domovina«.

p Volk sit in koza cela. »Jutro« piše: »V teku notranje organizacije naših časopisnih podjetij so bile izvršene v zadnjem času nekatere spremembe. Načelnik gosp. Adolf Ribnikar je izstopil iz družbe »Jugografike« (konsorcija »Jutra«) in odložil mesto njenega postovodje. Njegov delež je prevzela združba »Napredni tisk«. Predstavniki izdajateljev naših listov »Jutra«, »Jutra, ponedeljske izdajec ter »Življenja in svetac« v smislu zakona o tisku bo odslej g. St. Virant, glavni urednik in namestnik direktorja »Jutra«, predstavnik izdajateljev »Domovine« pa pooblaščenec za druge »Napredni tisk« g. direktor J. Reiser. »Mariborski večernik Jutra« preneha z 31. julijem izhajati v lastništvu »Jutra«, odnosno »Jugografike« ter ga prevzame s 1. avgustom kot lastnik in izdajatelj nov konzorcij pod vodstvom g. Adolfa Ribnikarja. — Tako so torej zaenkrat pri »Jutru« rešili ta spor med dr. Kramerjem in Ribnikarjem po starem pregovoru, da bo volk sit in koza cela.

p Glavne glasilo JRZ v Belgradu »Samoupravac« v članku pod naslovom: »Sela govore« med drugim poudarja, da je slovenski liberalec dr. Kramer v svojo politiko osnoval na trditvi, da samo njegova skupina jugoslovanska misli ter je stalno napadal stranko dr. Korošca, da ni jugoslovanska. — »Samoupravac« zaključuje svoja izvajanja z ugotovitvijo, da so številni tabori enkrat za vselej zavrgli to neresnico. Tabori v Sloveniji so poleg brezpogojne vdanosti svojemu voditelju in velikemu državniku tudi dokaz, koliko je pri njih in pri mladini nočna jugoslovanska misel.

p Komisariat pri Narodni odbrani je odpravljen. Izvolili so novo upravo, ki je že prevzela posle

NESREČE

n Žrtev Kamniških planin. Brejce Viktor, podjeten fašit iz Kamnika je odšel ono soboto s tovarišem Pižmohtom na Krvavec. Plezala sta nedaleč drug od drugega. Privihrala je nevihta. Pižmoht je zbežal v kočo, kjer pa Brejca ni našel. Ponoči ga je šla večja družba iskat. Pižmoht je pokazal, kje sta z Brejcem plezala. Skrbno so pregledali slednji kotiček in ob pol sedmih zjutraj so našli prvo sled in ob nesrečencem: njegov klobuk. Mašo najprej so v žlebu zagledali raztresen denar. Šli so še dalje in zagledali strahoten prizor: v globokem žlebu je tičalo truplo pokojnega Brejca, sključeno, v sedečem stanju. Kakor so presodili, je Brejce najbrž padel s stene približno 100 metrov globoko. Reševalci so se s težavo »pustili« v žleb do mrtveca. Brejce je

imel prebito čelo, izbito levo oko, dvakrat zlomljeno desno roko in popolnoma zlomljeno desno stran prsnega koša. Padeč je bil strahovit. Truplo so zavili, ga navezali na vrvi ter ga po strmejših odstavkih previdno spuščali. Prenesli so ga v dolino, kjer so ga naložili na avtomobil, ki je že čakal v Stranjah. Odpeljali so mrtvega Brejca v Kamnik na njegov dom.

n Avtomobil ga je povozil do smrti. Sadni izvoznik Srečko Kranjc iz Pesnice, se je s praznim avtomobilom odpeljal izpred gostilne Dimnik, kjer se je daljši čas mudil, skozi Št. Ilj proti Pesnici. Pred hišo veležganjarne Baumann v Št. Ilju pa je avtomobilist podrl kolesarja, zidarskega polirja Fr. iz Poličke vasi, ki se je vozil proti meji. Friedrich je zavil iz občinske ceste na državno cesto, toda takrat je že pridrvel S. Kranjc. Trčenje je bilo neizogibno. Sunek je bil strahovit. Kolesar je odletel v loku na sredo ceste, kjer je obležal mrtev z razbito lobanjo. Kranjc pravi, da mu je Baumannova hiša zakrivala razgled na cesto. Kdo nosi krivdo za nesrečo, bo ugotovila preiskava.

Dr. Ivan Hubad

zobozdravnik v Škofji Loki
v nedeljo 31. julija zopet redno ordinira

n Še ena avtomobilska nesreča. Blizu Ljubnega v Savinjski dolini se je pripetila pred kratkim avtomobilska nesreča, ki pa na srečo ni zahtevala težjih žrtev. Trgovski poštarnik Vršnik iz Domžal se je peljal s svojim avtomobilom; nekako četrt ure od Ljubnega se je avtomobil, v katerem je bilo pet oseb, prevrnil. Tri osebe so ostale nepoškodovane, šofer si je zlomil roko in ena oseba je bila laže ranjena. Tudi avto sam je dobil le manjše poškodbe.

n Tam pri Treh ribnikih je utonil 44-letni delavec Anton Merc iz Sp. Dobrave pri Bočah pri Mariboru.

n Pri reševanju sestrice je utonil. Betnavski ribnik na Tezmem pri Mariboru je znan kot zahrbtn in za kopalce nevaren ter zahteva vsako leto nekaj žrtev. Kljub nevarnosti in vsem opozorilom se ljudje kopljejo v

Blike z dekliškega tabora na Brezjah: Nagelček, roženkravi, rožmarin - iz tega Ti pušlec naredim

Zmaga slovenskih fantov v Franciji

Dne 24. julija so prišli z vlakom z Rakelka naši zmagoviti slovenski fantje, ki so se nadvse častno odrezali v tekmi v Bloisu v Franciji, in sicer Jože Hvale, Ivo Varšek in Karel Janež, ki so si pridobili vsi trije edina darila francoskega ministristva za vzgojo. Na kolodvoru jim je bil prirejen veličasten sprejem. Naša dekleta in fantje so bili zbrani v častni vrsti na kolodvorskem hodniku, veliko občinstva pa je tvorilo špalir po Masarykovi in Miklošičevi cesti do frančiškanske dvorane ter navdušeno vzklikalo zmagovalcem ter slovenskim fantom in dekletom.

Ob nepopisnem navdušenju občinstva, po večini mladine, katere pa je mogla v dvorano komaj četrtina, medtem ko so drugi morali

čakati zunaj, ker je bila dvorana premajhna, je bil nato slavnostni sprejem naših zmagovalcev, ki so dosegli tako častna mesta v Franciji. Govorili so direktor Capuder, ki je prvi izrekel pozdrave, dalje francoski konzul Remerand, prosvetni načelnik dr. Sušnik, zastopnik mestnega župana direktor Osana, zastopnik viškega fantovskega odseka Tome in končno je poročal o uspehih naših tekmovalcev njihov spremljevalec, tajnik ZFO inž. Neřima. Med silnimi izrazi navdušenja je rakovniška godba igrala državno himno, marseljezo in himno slovenskih fantov. Manifestacije slovenskim fantom so se nadaljevale še po zaključku sprejema na ulicah. Iskreno čestitamo tudi mi!

njem, ker je za prebivalstvo Tezna in Betnave zelo blizu. Ono jutro sta se podala proti Betnavi 10-letni Poldi Mlinarič ter njegova 9-letna sestra Inge. Potepala sta se po Betnavskem gozdu, potem pa sta se podala k ribniku, da se okopata. Po nesreči pa sta si izbrala prav najnevarnejše mesto, da gresta tam v vodo. Obrežje namreč na tem mestu takoj od kraja strmo pada v globino. Prva je stopila v vodo deklica, pa je takoj izginila pod površino. Ko je to njen bratec videl, se je pogral za njo v vodo, pa je ribnik tudi njega požrl. Tedaj je prihitel na pomoč neki možki, ki je slučajno šel mimo ter je videl, kako sta oba otroka izginila pod gladino. Pogumno je planil v ribnik in res se mu je posrečilo, da je na dnu našel deklico ter jo

Zahvala.

Podpisani se lepo zahvaljujem za požarno podporo, ki sem jo prejel po župnem uradu kot naročnik »Domoljuba«, ker mi je 25. julija t. l. pogorela hiša. — Ostati hočem zvest naročnik »Domoljuba in ga tudi drugim priporočam.

Gozd - Zavrh št. 2, 19. julija 1938.

Urh Janež, posestnik.

hitro spravil na breg. Dekletce je bilo nezavestno, je pa še živelo. Potem se je zopet potopil ter je iskal dečka, toda ni ga mogel najti. Med tem iskanjem je prispela patrolja studenskih orožnikov, ki se je nahajala na obhodu. Reševalec je povedal, da je dekletce spravil iz globine, dečka pa še išče, pa so mu začeli pomagati tudi orožniki. Ponarednik B. Merc je s kolom zadel na dečka ter ga je potegnil na breg. Poskusili so z umetnim dihanjem, toda bilo je vse zaman. Deček je plačal svoj pogum, s katerim je hotel rešiti sestrico, s smrtjo.

n Dve žrtvi strele. Pri Mali Nedelji v Slov. gor. je strela udarila v hišo posestnika Karba. Najprej je zadela hruško, od katere se je odbila ter udarila v dimnik nato v stanovanjsko sobo, v kateri je bila zbrana vsa družina. Posestnica Terezija Karba je ravno zapirala okno, ko jo je zadela strela. Obležala je na tleh pri priči mrtva, dočim je njen mož oglušil, otrokom pa se ni nič zgodilo. Pokojnica zapušča šest otrok. — Druga smrtna nesreča se je pripetila v Prepolah na Dravskem polju. 16 letna Barbara Žunkovič se je v domači hiši ravno oblačila, da bi šla k pozni maši, ko se je zabliskalo ter je udarila strela v pristrežje in prebila strop v hiši. Deklica je zadeta od strele obležala na mestu mrtva.

n Za napredek živinoreje. Na posredovanje ministra dr. Kreka je odobrena podpora 20.000 din za živinorejsko postajo v Mariboru, 30.000 din pa za nakup plemenske živine na razstavi, ki bo letos v Mariboru, in 20.000 din za nagrade razstavljalcem dobre plemenske živine na tej razstavi.

n Okrog 80 milijonov dinarjev škode je bilo lani zaradi požarov in podobnih nesreč. Te podatke je ugotovilo vodstvo Gasilske zajednice v Belgradu. Točno je škoda ocenjena v krajih, kjer obstoje gasilske čete, približno pa v krajih, kjer teh čet nimajo. Zanimivo je, da tudi Belgrad nima svojega prostovoljnega gasilskega društva, temveč le poklicne gasilce. Gasilstvo je daleč najbolj razvito v Sloveniji, mnogo manj pa na Hrvaškem.

n Smrt pod ruševinami. V Celju so podirali neko 100 let staro hišo. Med delavci je bil tudi zidar Ribeželj iz Lokroveca pri Celju. Ribeželj je slonel na tramu. Naenkrat je počil požarni zid sosedne hiše, ki ni bil zavaran, in se zrušil z groznim hrumom čez tramovje. Ribeželj je tovariš Kranjc, ki je opazil, da se podira požarni zid, je zaklical Ribežlju, ki se pa ni mogel več umakniti, ker ga je že zadel zid ter ga v svo silo treščil po tramovju. Ribežlju je odbilo levo stran lobanje, da so mu izstopili možgani. Pri padcu je treščil ubogi delavec še ob tram z glavo in mrtev obležal na tleh. Z Ribežljem je padel tudi neki drugi delavec, ki pa je dobil le lažje poškodbe po obrazu.

n Zaradi nalivov je bila železniška proga Kraljevo—Kosovska Mitrovica pretrgana na štirih mestih in so morali ves promet ustaviti.

n V Beli krajini vlada huda suša. Zalostno izgleda sedaj Bela Krajina. Sicer so navajeni suše, ki je druga leta nastopila konec julija, letos so pa imeli zadnji dež, ki je nekoliko namočil, 22. maja. Vsi vodnjaki so prazni, kakor tudi luže, kjer so napajali živino. Pester je bil pogled vsako jutro in večer, ko se je cela procesija voz s sodi pomikala proti Metliki, da so pripeljali vodo za ljudi in živino. Razumevanje za to revščino in potrebo je pokazala banska uprava in mestna občina ljubljanska, ki sta poslali v Belo krajino dva škropilna avtomobila, ki od nedelje razvažata vodo v posamezne vodnjake. Za prvo silo je pomagano. Prosjijo pa bansko upravo, da bi pospešila graditev vodovoda.

n Vroče kamenje ga je zasulo. V soboto, 16. julija zvečer je mlad rudar Brinar Aloj-

zij, star 24 let, delal »na ognju«, to je v rovu, v katerega bližini gori premog in povzroča vročino 36—40°. Billi so trije skupaj in si v začetku hoteli zavarovati strop nad seboj, pa je nastal nenaden pritisk, ki je polomil stropnike in vroče kamenje je podsolu pod seboj Brinarja, medtem ko sta tovariša še pravočasno odskočila in se rešila. Od tlečega pre-moga razgredo kamenje je Brinarja zadušilo pod seboj in se najbrž sploh ni nič zavedel. Pričeli so takoj z reševanjem in ga že čez eno uro odkopali. Imel je dvakrat zlomljeno nogo, enkrat pa roko, bil je tudi ves opečen.

n Električni tok jo je ubil. Na Pohorju pri Mariborski koči se je nahajala s sorodniki na letovišču 15-letna M. Sajovic, hčerka postajenačelnika v Konjicah. Marija se je danes dopoldne igrala okrog kočice, pa jo je zanesla nesrečna usoda v shrambo za avtomobile. Tam je visela na steni na 5 m dolgi vrvtici električna svetilka, ki jo je rabil šofer za pregledovanje avtomobila. Svetilka ni imela okrog žarnice običajne zaščitne mreže. Marija je vzela žarnico v roke ter je skušala žarnico odvit. Pri tem pa je prišla v stik s tokom in ker je stala na vlažnih tleh, jo je udarec elektrike s tako silo zadal, da je obležala nezavestna. Ko so jo čez nekaj časa pogrešili ter jo začeli iskati, so je našli v garaži, ležečo na tleh. Bila je v nezavesti, pa še pri življenju. Naglo so jo naložili na avto, pa je dekle med potjo umrlo.

n Nenadoma sta se srečala sredi ceste. Na državni cesti v St. Ilju v Slov. goricah sta oni večer trčila skupaj trgovca s sadjem g. S. Krajne iz Pesnice in zidarski polir F. Fridl iz Poličke vasi. Prvi se je vozil na avtomobilu, drugi pa je bil na kolesu. Fridl se je zaletel s svojim kolesom v zadnji del avtomobila, pa ga je odbilo, pri padcu na cesto si je pa rezbil lobanjo in polomil ude. Bil je pri priči mrtev.

n Požar je uničil gospodarsko poslopje dr. Ferd. Trenza v Leskovcu pri Krškem. Skode do 60.000 din.

n Strela vžiga. V Brezoli pri Račah je udarila strela v hišo posestnika Franca Predikaka. Požar, ki ga je strela povzročila, je uničil hišo in gospodarsko poslopje. Skoda znaša 25.000 din.

n Razne nezgode. S kolesa je padla in se hudo poškodovala služkinja Amalija Jamnikova v Velikih Laščah. — Večja količina tekočega asfalta je obrizgnila 20-letnega Maksimilijana Pogačnika iz Zaloš pri Ovšišah na Gorenjskem. Je dobil hude opekline. — Triletni delavčev sinček Fran Ločniškar, stanujoč v Zagorici pri Bledu, je doma iztaknil malo steklenico brinjevega olja. Tekočino je začel piti. Dobil je hudo zastrupljenje in so ga hitro prepeljali v bolnišnico, kjer so mu izprali želodec. — Z voza je padel v Braslovčah v Savinjski dolini 64-letni posestnik Vincenc Grenko ter dobil težje notranje poškodbe. — Vdova po nadučitelju Ivana Sila, je v Ljubljani nesrečno padla s tramvaja, ko je ta pristal na Ajdovščini, da je dobila hude notranje poškodbe. — S kolesa je padel v St. Vidu tovarnar Milan Petrič s Taena. Zlomil si je nogo. — Na svoji hiši v Ljubljani je popravljal streho krovski pomočnik Franc Mahne. Med delom je padel s strehe ter si zlomil nogo.

d Za Rogaško Slatino. Državna hipotekarna banka, glavna podružnica v Ljubljani, je dne 19. julija t. l. izplačala zdravilišču v

Stanje naših vinogradov

Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru je izdal naslednje poročilo:

Vinska trta se razvija zelo povoljno. Trsje je dobro odevetelo in je zarodek zdrav. Vinogradi so v splošnem že četrtič poškopljani v obrambo proti peronospori, ki v praktičnem smislu letos še ni povzročila kake večje škode. V nekaterih vinogorjih se je prav v zadnjem času bolezen sicer pojavila in prizadeva vinogradnikom skrbi, toda zaradi naprednega razvoja grozda ni pričakovati posledic v večjem razmahu. Oidij (plesnoba) se je pojavil v manjšem obsegu, a so ga vinogradniki s pravočasnim žveplanjem zatrli, tako da je jagodje čisto, snažno in zdravo. Opažati je tu in tam poškodbe po grozdnem sukaču, toda v

splošnem ni povzročil škodljivec na grozdu pomembne škode. V občinah Bizeljsko, Pišce, Stromlje in Zdole je večji del vinogradov v višjih in srednjih legah v širini približno 5 km toča popolnoma oklestila in uničila ves letošnji pridelek. Les pa je poško-dovala tako, da si še trs prav verjetno še v bodoče leto ne bo opomogel. V manjši meri so prizadeti od toče vinogradi v občinah Videm, Blanca, Podsreda in Sv. Peter pod Sv. gorami. Zaradi toče so morali vinogradniki že petič škropiti. V ostalem je pričakovali dobre in kakovostne letine, če ne bo zadela vinogradov v posameznih vinorodnih okoliših v pasjih dnevih kaka vremenska nezgoda.

Kredite dajte, načrtov ne manjka!

Te dni je v nekdo v časopisu »Jug. Kurir« izlegel vest, da je hotelo ministristvo za javna dela dati iz kredita 125 milijonov din celih 40 milijonov din za ceste, da pa ne more dati tega denarja, ker da načrti za ceste v Ljubljani še niso gotovi. Namen te vesti je bil prozoren: Krivda za prenikce denarne prispevke Sloveniji naj bi padla na Slovenijo samo. Češ: saj ministristvo je pripravljeno dati, pa kaj, ko so Slovenci tako nemarni, da

ne pripravijo načrtov. In če bi ta intriga obveljala, potem bi bil tudi za bodoče vedno pri roki izgovor, če bi dobila Slovenija premalo, ker da pač ni pravočasno pripravila načrtov.

Ta intriga pa je sedaj popolnoma razkrita in banska uprava je objavila celo vrsto javnih del, ki so bila ministristvu že davno predložena v odobritev. — Ne samo v ministristvu za javna dela, tudi v drugih ministristvih

Velik požar na Hrvaškem

Dne 18. julija popoldne je streljal kmet Nemčič v vasi Polarec pri Križevcih s staro puško, ki jo je nabijal spredaj in uporabljal za to tudi bombaš. Ko je ustrelil, je goreči bombaž iz puške padel na sosedno hišo, ki se je takoj vnela. S te hiše se je ogenj pričel zelo hitro širiti tudi na ostale zgradbe. Nad dve in pol uri je trajalo, da je prišla vest o nevarnem požaru do Križevcev, kjer so klicali gasilce na pomoč. Gasilci iz Križevcev so prišli v Polarec šele okrog 9 zvečer. Tam so našli že tudi gasilce sosednih vasi, ki so skupaj reševali, kar se je dalo in gasili. Na nesrečo so v vasi le trije veliki vodnjaki, globoki nad 30 m, iz katerih ni bilo mogoče črpati vode. Zato so vozili vodo za gašenje iz 1100 m oddaljene vasi v sodih. Navzlic izred-

no napornemu delu ni bilo mogoče doseči kakšnega uspeha ter so končno poklicali še varaždinske gasilce. Šele, ko so okrog polnoči prišle varaždinske čete s svojimi motornimi brizgalnicami, se je posrečilo ogenj omejiti in obvladati. Najhuje je divjal ogenj ob 10 ponoči. Požar je bil zares grozen. Od 56 hiš jih je zgorelo 38, tako da je ostalo v vsej vasi le še 18 hiš. 38 družin z nad 250 člani je ostalo na ulici brez strehe in brez premoženja. Edino, kar so mogli rešiti, je bila živina. Škoda znaša nad milijon dinarjev ter so posamezni kmetje postali čez noč reveži. Prostor, na katerem je divjal požar naenkrat, je znašal 200 metrov v dolžini in 100 v širini. Bil je to en sam strahovit steber plamena, ki je med prebivalstvom vzbujal strah in grozo.

Rogaški Slatini za modernizacijo njenih naprav dolgoročno posojilo v iznosu 10 milijonov dinarjev pod zelo ugodnimi pogoji, to je za dobo 15 let po 7%.

d Pametna zahteva. Slovensko učitelstvo je na svojem zadnjem zborovanju sprejelo tudi tole zahtevo: Uspešni razvoj šolstva zahteva, da se pri sprejemu na učiteljska že v letošnjem letu pod enakimi pogoji upoštevajo v isti meri ženski kakor moški prosilci.

d Za železniške premikače. Na zboru v Slavonskem Brodu je zbor strokovnega združenja vozno-premikalnega osebja sprejel zahtevo po povišanju plač, odnosno, da se vrnejo vozno-premikalnemu osebju prejemki, ki so jim bili odvzeti leta 1931, dalje da se eksekutivnemu osebju povečajo plače za 20% in da se z napredovanjem avtomatično plačujejo njim pripadajoči zneski, ne pa šele po 13 mesecih. Končno zahtevajo, naj se vsemu temu osebju ob ureditvi službenega položaja

priznajo dnevničarska leta za pokojnino, da se določi proračun, iz katerega bi se plačevala vloge za pokojninski fond in da bi se te vloge več ne odtrgovale od službenih prejemkov. Nadalje prosijo za povečanje kilometražne, povečanje števila osebja in v zvezi s tem za znižanje službenega časa ter za družinske doklade tudi za dnevničarje.

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

RAZGLED PO SVETU

Angleški kraljevski par je obiskal Pariz

Pretekli teden je angleški kralj Jurij v spremstvu kraljice Elizabete prišel v Francijo. Angleško kraljevsko dvojico je tako rekoč sprejel ves francoski narod, tako splošno je bilo navdušenje ne glede na politično usmerjenost posameznikov ali strank. Zakaj? Odgovor na to je lahek. Francija je zato tako pristržno pozdravila vladarja Anglije, ker je čutila, da se v teh dneh obnavlja pristržna zveza med obema državama, zveza, ki je že v minulosti obema veliko koristila in ki je že nekajkrat v Evropi rešila mir. Kakor je vsemu svetu jasno, da je zveza med Italijo in Nemčijo, tako imenovana »os Rim-Berlin« trdna, tako je sedaj vsemu svetu jasno, da stojita Francija in Anglija trdno druga ob

drugi. Toda pariška zveza nima vojnega značaja. Nasprotno. Francija in Anglija sta se postavili v službo miru in čim večja je njuna moč, tem večje je tudi njuno jamstvo, da se proti njuni volji vojna ne bo mogla začeti. Oslonjeni druga na drugo bosta sedaj Francija in Anglija začeli pogajanja z Nemčijo in Italijo, da se mirno uredijo vsi spori, kjer še obstojajo. Med Nemčijo in Anglijo so bili razgovori navezani še med kraljevskim obiskom, med Francijo in Italijo pa je pot za razgovore pripravljena. In oboje je razveseljivo. Pariški prazniki ob priliki angleškega kraljevskega obiska bodo ostali velik mejnik v povojni zgodovini, mejnik, pri katerem se bo začelo resno smotno delo za mir.

ITALIJA

s Madžarski obisk. Madžarski ministrski predsednik Imredi in zunanji minister Kanya sta prišla te dni v Rim, kjer sta ju sprejela Mussolini in grof Ciano. Sprejem je bil zelo slovesen. Takoj popoldne so se začeli politični razgovori med madžarskima državnikoma ter grofom Ciano. Popoldne so se posvetovanja nadaljevala ter se je teh udeležil tudi Mussolini. Italijanski tisk piše, da so imeli posvetovanja predvsem političen pomen, vendar pa so obravnavali tudi gospodarska vprašanja. Vsi listi naglašajo staro italijansko-madžarsko prijateljstvo. — V Višnjeviku v Brdih je umrla vdova po gostilničarju Regina Kristaučič. — Pri Sv. Luciji so pokopali Ljudmilo Fabjan. — V Stržišču pod Črno prstjo v goriških hribih so imeli sv. birmo. Goriški nadškof je pridigoval v slovenskem in italijanskem jeziku in je imenoval vas v pravilni slovenščini »Stržišče«.

NEMČIJA

s Skrb za velike družine je v Nemčiji vse kakor precejšnja. Tu je priskočila na pomoč država, ki je iz posebnih fondov izdatno podprla družine z več nepreskrbljenimi otroki: za črtega otroka je določena že mesečna podpora v višini 10 mark, za vsakega nadaljnjega otroka pa 20 mark. Tako prejme n. pr. oče z 8 nepreskrbljenimi otroki za ženo in deco skupno okroglo 100 mark podpore od države poleg svojega zaslužka v tovarni.

s Tudi v bivši Avstriji so ukinili zasebne šole. Dunajski listi objavljajo sledečo uredbo državnega komisarja za notranje ministrstvo: Z ozirom na nove okoliščine, ki so narasle po priključitvi Avstrije k Nemčiji, predvsem na šolskem področju, kjer se bo v kratkem izvedla razširitev stare nemške šolske zakonodaje tudi na avstrijsko ozemlje, in z ozirom na potrebe, da služijo šole in učiteljstvo narodno-socialistični vzgoji, odrejam, da se vsem zasebnim (verskim) šolam in zasebnim šolskim ustanovam ali zavodom, ki so do zdaj uživali pravico javnosti, z dnem 19. julija 1938 ta pravica javnosti odvzame. Ta odredba pa ne velja za tiste šole in šolske zavode, ki so jih do sedaj vzdrževale na primer posamezne avstrijske

dežele, kot na primer mesto Dunaj, kakor tudi za vse tiste zavode, ki so jih vzdrževali razni skladi pod javno pokrajinsko upravo. Glede ponavljajnih izpizov, ki bi morali biti še na šolah, ki s sedanjo uredbo izgubljajo pravico javnosti, bodo izšla še nova navodila.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Ustanovljeni bodo zopet avtonomni deželni zbori s precejšnjo zakonodajno oblastjo. Poslanci v teh deželnih zborih bodo tvorili narodnostne kurije, v katerih se bodo reševala okrajna in občinska vprašanja. Nekatere stranke vladne večine temu osnutku nasprotujejo in zato še ni gotovo, če bo vlada dobila v parlamentu dvotretjinsko večino, ki je za spremembo ustave potrebna. — V češki gimnaziji v Tešinu bodo z novim šolskim letom uvedli za poljske dijake posebne razrede s poljskim učnim jezikom. Škoda, da šele sedaj, ko voda v grlo teče!

s Zvestobo do države je treba spraviti v sklad z zvestobo do naroda. Eden glavnih zastopnikov nemške sudetske stranke, dr. Sebekowsky, ki je tudi odposlanec stranke pri pogajanjih s praško vlado, je izjavil zastopniku pariškega lista »L'Epoque«, da so karlovarske zahteve sudetske stranke najmanj, ne pa največ tega, kar zahtevajo sudetski Nemci. Na vprašanje dopisnika, če bodo zahtevali v primeru neuspeha pogajanj ljudsko glasovanje ali pa mislili na možnost vkorakanja nemških čet, je dr. Sebekowsky odgovoril: To so le razmišljanja. Njegova stranka hoče doseči pošten notranji mir, ki bi omogočil Nemcem, da bi mogli kulturno in materialno popolnoma varno živeti. Gre za to, da se spravi v sklad zvestoba do naroda z zvestobo do države. Češke manjšine na nemškem ozemlju naj bi dobile iste pravice ko nemška na češkem. — Če Sebekowsky iskreno misli, mu damo prav.

AMERIKA

s Razno. V Rock Springsu Wyo je umrl 66 letni Lenart Potočnik, doma iz Iare Sv. Lenart v škofjeloškem okraju. — V Clintonu je zadel mrtvoud 56 letnega Slovenca Knafliča iz Slivnice pri Mariboru. — V Sheboyganu je odšel v večnost Mike Skok iz Savinjske doline.

— V Clevelandu je zapustila solzno dolino Marija Ozimek, roj. Perko iz Kala pri Ambrusu. — Sredi junija je umrla v bolnišnici sv. Antona v Chicagu redovnica s. Dominika Gerčar. — V Ely Minu so položili v grob Antona Burjo iz Brezij, občina Mekinje pri Kamniku. — V Clevelandu so umrli: 42 letna Roza Furlan roj. Likar iz Zg. Idrije, 52 letni John Cergol iz Vatoovelj na Primorskem, 62 letni J. Skofič iz Suhe pri Predosljah in 62 letni Mike Zadnik, doma nekje s Krasa. — V Chicagu Ill. imajo slovenskega zdravnika dr. Franka Grilla. Njegov oče je bil iz Dol. Bušnice pri Toplicah na Dolenjskem. — V Chicagu Ill. je na veke zatisnil oči 50 letni Matija Skrinjar iz Senožeti pri Kamniku. — V Hutshinsonu je na veke zatisnila oči 37 letna Barbara Vrtačnik roj. Juvan iz Vač pri Litiji. — V Milwaukee se je smrtno ponesrečil Ivan Evanič iz Malih Loč pri Ilirski Bistrici. — V Seattle Wash. je nagloma umrl 57 letni Frank Kučar iz Hrastnika ob Savi. — V Aurori Minn je preminul 57 letni Frank Levstik. — V Ambridgu Pa je pobrala smrt 58 letnega Josipa Košelega iz Zalovč pri Novem mestu. — V Morganstownu je nagloma odšla v večnost 57 letna Marija Boh, roj. Franičič, nekje iz Notranjskega. — V Amherterburgu v Kanadi se je smrtno ponesrečil 33 letni Jožef Hočevar iz Kompolja. — V Pittsburgu Pa je za vedno izdihnila Neža Golob iz Češče vasi pri Novem mestu. — V Clevelandu O. sta si sama vzela življenje Frank Kolenc in njegova žena roj. Bijek tam od Zužemberka, Kolenc pa je bil iz Mirne pri Trebnjem. V mestni bolnišnici je umrla 53 letna Ivana Rojc, roj. Vidmar, iz Beriečevga pri Ljubljani. — V Chicagu Ill. je nagloma umrl Blazina Anton star. iz Zobine. — V Braddocku Pa je zapustil ta svet 71 letni Alojz Horvat iz Gornjih Fužin na Dolenjskem. — V Ambridgu Pa so djali v grob 70 letnega Fr. Ogulina iz Trške gore pri Novem mestu. — V Yolietu Ill. je izdihnil 56 letni Anton Stiglič iz Vrbovskega. — V Indianopolisu je odšla po večno plačilo Marija Lampert iz Potovrha pri Novem mestu. — V Buenos Airesu v Argentini je na veke zatisnil oči 40 letni Valentin Vuga iz Solkana pri Gorici. — V Milwaukee se je smrtno ponesrečil 47 letni Frank Zemljan iz Stranj pri Kamniku. — V Sheboyganu je na veke zatisnila oči 41 letna Margareta Novak roj. Beniger iz Trnovega pri Ilirski Bistri na Notranjskem.

DROBNE NOVICE

Novo republikansko vlado v Barceloni je baje sestavil vojni minister Prieto iz zmernejših struj.

Narodnoobrambna prostovoljna zbirka v Češkoslovaški je do 2. julia dala 257.964.397 čeških kron. To je zavednost!

150.000 beguncev je v Barceloni; republikanci jih ne morejo več preskrbovati.

Romunija bo po novem zakonu razdeljena na deset pokrajin; zgodovinske meje odpadejo. Bo težko »držalo«.

270.000 m visoko se hoče z balonom dvigniti poljski letalec Burzinski.

V barcelonskih zaporih so ustrelili 15 ljudi, obdolženih, da so vohunili za generala Franca.

Angleški vojski oddelki so zapustili irski mesta; na njih mesta je došla irska vojska; pri zato Anglije ne bo konec.

Na španskem bojišču proti Saguntu so še vedno krvavi boji; nacionalisti počasi, a vztrajno napredujejo.

TABORI SLOVENSKE MLADINE

Tabor „Kmečke zveze“ na Brezjah 7. avgusta

Priglasite se!

Po že doselej dospelih prijavih moremo soditi, da bo tabor na Brezjah veličastna manifestacija našega kmečkoga ljudstva, ki bo ob tej priliki v desetletskih izpovedalo svoj program. Na podlagi poslušnih prijav je Kmečka zveza že zaprosila za primerno ojačenje vlakov in za dva posebna vlaka. Vemo pa, da je še mnogo kmečkih ljudi, ki so namenjeni 7. avgusta na Brezje, a se še niso prijavili. Iz nekaterih krajev sploh še nismo prejeli nobene prijave, čeprav vemo, da bo šlo mnogo ljudi na kmečki tabor na Brezje. Prosimo zato ponovno vse, ki se nameravajo udeležiti našega kmečkoga praznika, naj se *takoj* prijavijo potom domače Krajevne kmečke zveze ali pa naravnost Kmečki zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 17, ker edino na podlagi prijav more Kmečka zveza poskrbeti za zadostno ojačenje vlakov, da ne bo dretna in zamud.

Sporod:

Ob tričetrt na 11 se bo pričelo *sv. opravilo*, in sicer v primeru lepega vremena na prostem pred cerkvijo. Za pridigo in *sv. mašo* sta napredna oba slovenska prevzr. gg. škofa. Ob tej priliki bo tudi *blagoslovitev* prekrasne *zastave* Kmečke zveze. *Takoj* zatem se bo pričelo *kmečko zborovanje* na trgu pred cerkvijo, na katerem bodo govorili štirje kmečki govorniki iz vseh pokrajin Slovenije. Na tabor pridejo, če ne bo izrednih zadržkov, tudi naši narodni voditelji. Po taboru boste imeli priliko ogledati si tudi *Bled*, kamor bodo udeležence tabora vozili avtobusi po znižani ceni. Nekateri, ki se bodo pripeljali z vlakom, že zgodaj zjutraj ali celo prejšnji večer, pa si bodo Bled ogledali lahko že pred taborom.

Železniške zveze.

V prihodnji številki našega lista in v »Oračue« bodo objavljene točne železniške zveze za vse slo-

venske proge. Ker bo vozil iz Ljubljane v nedeljo, 7. avgusta malo po deveti uri dopoldne posebni vlak na Brezje in popoldne nazaj v Ljubljano, bo mogoče udeležencem iz vse Slovenije iti od doma šele v nedeljo zjutraj in se že v nedeljo večer erniti domov. Tako ugodna prilika se vam redkokdaj nudi, zato jo vsi kmečki ljudje, ki imate malo časa, zdaj v čim večjem številu izkoristite!

Reditelji so potrebni povsod, kjer bo večje število udeležencev, da bo mogoče vzdrževati red in da bodo z nasveti v pomoč onim, ki niso vajeni polovanja in si ne znajo pomagati v nevajenih razmerah. Izberite povsod sposobne reditelje, katere pa tudi ubogajte!

Hrano naj vzame, kdor le more, s seboj od doma, ker bo v gostinah na Brezjah velik naval. Dobila pa se bodo sicer tam okrepčila po primer- nih cenah.

Najznejša in podrobna navodila bodo objavljena v prihodnji številki, na kar ponovno opozarjamo! *Izrežite jih in vzemite s seboj!*

Kmečki tabor v Goričah

V nedeljo, dne 31. julija pojedemo vsi v Goriče, da skupno manifestiramo za slovenski kmečki dom. Sporod tabora je sledeč: Popoldne od 1—2 se zberemo na vasi pred kapelico. Ob 2 bodo večernice, po večernicah zborovanje na vrtu g. Markiča, kjer bo prvo blagoslovitev prapora MKZ. Po blagoslovitvi pa govorijo zastopniki KZ, OKZ in MKZ. Po končanih govorih bo domača zabava z ribolovom in raznimi šaljivimi prizori. Pri vsej prireditvi pa sodeluje domači pevski zbor. Torej na veselo svidenje!

Prosvetni tabor v Št. Rupertu

Veliki dan, ki ga bo proslavljala vsa Dolenska, bo 31. julij, ko bo v Št. Rupertu slovesnost ob priliki 30 letnice Prosvetnega društva, hkrati pa tudi proslava 20 letnice ustvaritve Jugoslavije. Tabora se udeležijo tudi ban dr. Marko Natlačen. Na dopoldanskem sporodu nastopijo odlični govorniki. Popoldne bo nasto-

pila naša mladina in v telovadni spretnosti pokazala nezmagljivo moč domovine. Izpovedujemo, da smo sinovi domovine, junaški branitelji države in zvesta opora mladega vladarja. Zato na svidenje v nedeljo, 31. julija!

Blagoslovitev Prosvetnega doma v Komendi

Sporod blagoslovitve novega prosvetnega doma v Komendi, ki bo due 31. julija, je tale: Ob pol 8 zbiranje udeležencev v Mostah. — Ob 8 sprevid pred novi dom, kjer bo sprejem častnih gostov. — Ob 9 sveta maša, ki jo daruje prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman. — Ob 10 blagoslovitev novega doma. — Po blagoslovitvi zborovanje — govorijo: minister dr. Miha Krek, vseučiliški profesor dr. Lukman in drugi. — Ob pol 3 litanije, po litanijah telovadni nastop; nastopi tudi mednarodna vrsta. Po nastopu prosta zabava. — Vse katoliško misleče Slovence vabimo na ta dan v Komerdo!

NAZNANILO

n Novo vpeljani tržni dnevi v Litiji. Ustreza- joč zahtevam in željam kupujočega občinstva, posebno pa litijskih delavskih in uradnih gospodinjstev, je občina Litija vpeljala veako-tedenski tržni dan, ki se vrši veako soboto dopoldne pred cerkvijo na glavnem trgu. Okoličani se zato naprošajo, da prineso ta dan svoje pridelke, v glavnem sadje vseh vrst, krompir, fižol in drugo povrtnino, perutnino, jajca, mlečne pridelke in drugo na trg v prodaj. Ker je potreba po sadju ter razni povrtnini v Litiji velika, bodo okoličani svoje pridelke lahko in dobro spravili v denar.

n Sejem v Šmartnem bo v ponedeljek po sv. Jakobu, to je 1. avgusta, kar s tem popravljamo.

Zagorje. Romarski shod v Zagorju bo letos v soboto, dne 6. avgusta in v nedeljo, dne 7. avgusta. Na veselo svidenje!

k Puščava bo *cevetla*. Roman. Misijonska knjižnica, zvezek 9. Groblje pri Domžalah. Priporočamo!

V vsako hišo »Domeljuba«!

RAZNO

Dva vagona dinamita zletela v zrak. V mehiškem rudniškem okolišču Maguari se je zgodila strahovita nesreča. Iz neznanega vzroka je eksplodiralo več vagonov plina in dva vagona dinamita. Eksplozija je bila tako silna, da se je do tal porušilo 60 hiš, ki so bile oddaljene do 10 km. V okolici 25 km ni ostala cela niti ena hiša. Eksplozija je nastala v večernih urah, ko so se ljudje odpravljali k počitku, ter je izzvala silen poplah. Sprva so mislili, da je bil potres. Vse je bilo iz hiš. Po eksploziji je nastal ogromen požar, ki se je naglo širil, ker je primanjkovalo vode za gašenje. Pri eksploziji so bili po prvih ugotovitvah trije rudarji ubiti, 18 pa smrtnonevarno ranjenih. Zaradi eksplozije se je porušil tudi rov, v katerem je bilo okrog 100 rudarjev. Reševalna dela, ki so se takoj pričela, so imela uspeh in so vseh 100 rudarjev rešili, ker se je zasil enako začetek rova. Kako je prišlo do eksplozije, ni še ugotovljeno.

Otroško zavetišče na kolesih. Pred štirimi le-

L. Ganghofer:

87

Martinj kloster

Roman iz začetka 12. stoletja
Poslovenil Blaž Poznič

Tedaj je omahnil Hanecer v vežo, si otresel iskre z obleke in lovil sapo. Ko je opotekavo stopil ven na odprte stopnice, mu je rezko zadonel tisti glas nasproti: »Izpusti rop iz svojih brezbožnih rok!« V žarki svetlobi buhtečih plamenov je stala pred njim sloka postava meniha s palico v dvignjeni roki. »Izpusti svoj rop!«

»Kar je moje, obdržim!« je zagodrnjal kmet.

»Bog ukazuje!« Menihova palica je zadela kmetovo roko, da se je privihani gunj razgrnil in svetlo dragotinjne popadalo po stopnicah.

Hanecer je siknil kletev, kopje v njegovi roki je sunilo in Valdram se je opotekel s prebodenimi prsi. Možje so prebledeli, ženske zakričale. V strahu se je iztegnilo dvajset rok, da bi ujele ranjenega. Valdram se je vzpel. Z eno roko si je pokril krvavečo rano, pokazal z drugo proti nebu in pogledal z očmi tako, da se je morilec pred njim plaho umaknil nazaj v vežni ogenj. Brez jeze, slovesnoresno so zvenele menihove besede: »Pošiljaš me k mojemu Bogu in zahvaljujem se ti. Toda moja rana bo morala pričati zoper tebe pred božjim sodnikom. Posvečeno kri si prelil Moli, grešnik! Kesaj se!«

Zamolkel trušč, krik iz vseh grl, vrtoglav ples plamenov, dima in isker. In na prostor, na katerem je še pred enim hipom stal Hanecer, je zropotala Vacemanova hiša na žareč kup razvalin.

»Prepozen tvoj kes!« je v usmiljenju jeknil menih in omahnil.

Prestregli so ga, zanesli od ognja in nabrali po dvorišču kož, da bi položili umirajočega nanje. Valdram jim ni pustil. »Moj Odrašenik ni umrl na voljnih kožah, na trdem lesu! Denite mi poleno pod glavo!« Ustregli so mu in smehtal se je kakor utrujen človek na mehkih blazinah. Njegova roka je poiskala križ na pasu. S svetlim znamenjem ob licu je ležal mirno in s pojemajočim glasom pel Ambrozijsko pesem. Tiho je bilo okoli njega, može in ženske so tesnobno pogledovali njegove oči, ki so se ožarjeno svetile. Nekako nestrpen, da prihaja blaženi trenutek smrti tako počasi, se je napol vzpel in smehtljuje se dahnil: »Kaj odlašaj, moja duša? Ne boj se, odprta je pot do tvojega zveličanja!« Nova kri mu je privrela iz rane. Oči so mu začele stekleneti, dvignil jih je proti zastrtim zvezdam, omahnil nazaj in izdihnil.

Vsi so poklekneli okoli mrliča in med vršal. Je pojemajočih plamenov se je pomešal ženski plač; može so klečali bledi in tihi. Divja srca, ki bi jih živ menih ne bil mogel pač nikoli pridobiti zase, je pretresla njegova boguvdana smrt do dna. Neka ženska mu je poljubila noge in zaihtela: »Vzdignite ga, može, in ga odnesite na njegov sveti dom!« Toda Kepeleker je iztegnil roko in jim ubranil: »Nobeden naj se ne dotika mrliča s krvavimi prsti. Najprej si umijte živalsko kri in duh ognja s svojih rok. Potem ga bomo odnesli.«

Ko so med zapuščenim obzidjem ugašali zadnji zublji, je stopal skozi noč tih sprevid čez opustošena polja in utripajoč plamen dveh bakel mu je razsvetljeval pot.

Kepeleker je teklen naprej proti Lokijevemu lesu, da bi naznanil v samotnici Valdramovo smrt. Ko je hotel v dolini prebresti Aho, mu je zaprla pot širokorazlita in temna voda.

V šumu je začul z one strani neki glas, ki je klical na pomoč in se oddaljeval.

PO DOMOVINI

Knobleharjeve svečanosti v Škocijanu pri Mokronogu

Znamenje kulturne zrelosti naroda je, da ohrani svoje velike može v živem spominu in jim izkazuje primerno spoštovanje. Gotovo tudi naš veliki misijonar in znanstvenik dr. Ignacij Knoblehar ni na zadnjem mestu med tistimi, ki zaslužijo to spoštovanje. Naš narod je v resnici ohranil tega moža v trajnem spominu in mu ponovno dokazal svoje priznanje in spoštovanje. Posebno se je v tem oziru izkazala njegova rojstna župnija Škocijan pri Mokronogu. Že od l. 1867. kraši Škocijanski tabor pod imenom »Knobleharjeve slovesnosti«. Prvi dan bodo slovesnosti v Škocijanu samem, drugi dan pa na Stopnem, prijaznem gričku v bližini, kjer stoji znamenita božjepotna cerkev Matere božje, v kateri je Knoblehar pridigal ob svoji vrnitvi iz Afrike. Prireditev bo pod pokroviteljstvom in s sodelovanjem Duhovniške misijonske zveze in Družbe za širjenje vere.

»Knobleharjeve slovesnosti« v Škocijanu bodo letos največja misijonska prireditve. Pozivamo vse prijatelje misijonske misli, da se slovesnosti udeležijo, posebno pa so dolžni obiskati prireditev vsi Dolenjci in tako počastiti spomin svojega velikega sojaka.

Ena žalostna, a resnična

Pri neki gorenski občini je bila razpisana služba tajnika. Med mnogimi prosilci je bil tudi eden najaktivnejši član tamošnjega Sokola. In glejte čudo: službo je dobil ravno ta Sokol. Gospod urednik, Vi morda že veste, če imajo člani

Sokola kake privilegije do državnih in drugih javnih služb? Če je tako, bodite no toliko prijazni in razbodbajate to novico po časopisu, ker boste s tem mnogo dobrega storiili. Tudi jaz se bom dal takoj vpisati v Sokola, to pa zato, ker iščem službo. Pa ne samo jaz, še marsikdo drugi bo predsedal od »čukac na Sokola, ker je kruh prva stvar vsakega, ki hoče živeti, in takih je v naših vrstah še veliko. Sokol bo na ta način naenkrat postal najmočnejša organizacija, obenem pa tudi najčlovekoljubnejša, ker bo vse ljudi h kruhu spravil. — To je prva cvetka korupcije, sedaj pa še druga.

Pri isti občini je bila razpisana tudi služba tipkarice. Na izpit sta bili sprejeti dve; prva, neka mlada hčerka mnogočlanske delavske družine; druga, starejša danša, žena mizarja. In zopet isti čudež: za tipkarico je bila sprejeta žena mizarja. Ona hodi sedaj v službo, doma mora pa imeti služkinjo. Tista mlada gospodična pa doma sedi in študira, če bi se dalo od zraka živeti. — Gospod urednik, pri takih primerih se človek vprašuje, ali se ni že enkrat zelo pisalo proti dvojnemu zaslužkarstvu? Pa izgleda, da je vse ostalo samo na papirju. Na drugi strani pa človek tudi lahko reče, da naša načela od svojih ljudi zahtevajo samo to, da se vpišejo v vse njihove družbe in organizacije, da točno plačujejo članarino in pridno garajo. Ko pa zahtevaš kako pravico zase, ti pa obrnejo hrbet. Če povem še to, da je župan te občine pristal JZV in tudi veren katoličan, potem mislim, da je pušele popolni! — Opomba uredništva: Podobne stvari se dogajajo tudi pri drugih oblasteh.

Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu

Na banovinski Kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra 1938. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po pet mesecev. To zimo, ki pride, se vrši

samo II. tečaj. Letos se torej sprejemajo učenci samo v celotno šolo. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem éolanju ostali na kmetiji.

Lastnooročno pisane prošnje za celoletno šolo, kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l.

Prošnji je priložiti: 1. Krstni list. 2. Domovnico. 3. Zadnje šolsko spričevalo. 4. Spričevalo o nrvavnosti o onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole. 5. Izjavo staršev o nrvavnosti varuha (banovinski kolek za 4 din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja. 6. Obvezno izjavo staršev ali varuha (banovinski kolek za 4 din), ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. 7. Uradno potrdilo občine o velikosti posestva, o davčnem predpisu ter družinskih in premoženjskih razmerah staršev (kakor številčno stanje družine, posebne razmere. Koliko rede konj, goveje živine, prašičev in pod.). Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni absolventi dveh ali več razredov meščanske šole ali kake nižje srednje šole. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbna znaša od 300 do 75 din po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno vnaprej. Prosilec za banovinsko znižano mesto morajo priložiti pod 7. navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

Precej močan potres je bil v noči od onega torka na sredo v Grčiji.

Nad 110 milijard dinarjev je vojna veljala dosedaj Japonsko.

Nad 100.000 glav živine je bilo okuženih do junija v Nemčiji s svinavko.

Bil je Ebervajnov glas.

Otrokov jok ga je bil prebudil iz omedlevice. In zdaj je bila edina njegova skrb to tretjajoče bitje, ki se mu je med bebljanjem in solzami obešalo za vrat. Bilo mu je, kakor bi nosil s tem otrokom novo bodočnost svoje upuščene dežele na rokah in na srcu.

Naporno se je moral boriti za sleherni korak in kje se nahaja, ni vedel. Povsod okrog njega upuščena gozd, nikjer luči, nobenega znamenja življenja. Klical je in klical. Nihče se ni oglasil. Končno je dospel na odprt svet in spoznal z veseljem pa tudi s strahom krčevino, kjer je stala samotorica. Tudi tu vse razdejano? Zavpil je in klical brate. Nihče se ni odzval. Mar morejo spat v takšni noči? Ali pa so padli kot žrtve groznega dneva? Črna gmota se je prikazala njegovim očem iz teme: samotorica brez strehe. Omahujoč se je domogel do vežne izbe, kjer je še tlela Jerjavica pod pepelom. Zopet je začel klicati, hitel z ene celice v drugo in se pri slehernem koraku bal, da bo zadel ob mrljica. Nobenega življenja ni našel pa tudi nobene sledi človeške smrti. Neko upanje ga je prešinilo, da so bratje ušli pogubi in se odpravili, da bi mu prišli na pomoč. Tresoč se je stopil v razkrito cerkvico. Posodica z večno lučjo je ležala na tleh, medel plamenček je še utripal v razlitem olju. Komaj spoznavna sta se odbijala iz mraka oltar in križ; barve Zveličarjevega lika so bile ugasle, sive, in na debelo pokrite s prahom, ki se je natresel nanj iz zraka.

Ebervajnov je stal pred križem in z izlegjenima rokama dvignil otroka kvišku proti tihni podobi: »Ozri se nanj iz noči! Ti, ki si rekel: Pustite male priti k meni!»

Glas mu je onemel. Kakor predre zajezena voda napre, so se sprostile njegove bolečine, ki so mu

težile dušo, v potok solz. Objemajoč otroka je omahnil iz zapuščene prostora in ni videl, da je znad razbitega tramovja skozi usedajoči se prah zasijala zvezda.

V svoji celici je slekel otroka iz premočene obleke in zavil drgetajoče telesce v odejo svoje postelje. Potem je obsedel v temi poleg deteta, ki se je s svojimi drobnimi ročicami oklepalo enega njegovih prstov. Pri tem je začel tisto hlipanje, ki se trga po prestanem strahu iz otroških prsi, ko so solze že usahnile. Otrokov ročice so se začele segrevati, vedno spokojneje je dihal in čez nekaj časa zaspal.

Ebervajnov je sedel vase zatopljen, negiben; v zmedenih bolečinah so se mu podile misli, dokler ni manjša muka njegovega življenja preglušila večje njegovega srca. Zeblo ga je v mokrem habitu, čutil je, kako je zbit po vsem telesu, in glad se je oglašal. Trudno je vstal, prižgal plamenico, se preoblekel in se pričel razgledovati za hrano. Našel je le nekaj fižola, ga zajel peščico in se vrnil k otroku ter začel tretji suha zrna. Vse je delal kakor v snu.

Plamenica je osvetlila podstavek, na katerem je ležalo sveto pismo. Ebervajnov ga je odprl in začel brati, kako je pokaral Bog Joba, ki se je prepiral z njim.

»In Bog je odvrnil Jobu in viharja in govoril: Kdo je, ki govori o moji modrosti in jo mali z besedo, brezumno in nevedno? Na noge, opahi si ledja ko mož; vprašal te bom in ti me pouči! Kje si bil, ko sem ustvarjal zemljo? Povej, kar veš! Kdo je določil njene razdalje? Kdo jo razmeril in razdelil? Kdo je položil njene temelje ob radosti jutrnjih zvezd, ko so vriskali otroci božji? Kdo je trdno oklenil morje, ko je bilo privrelo iz zemeljskega srca? Kje si bil, ko sem mu dajal megle za oblačilo in temo oblakov za plence? Okrog in okrog sem mu odmeril meje in mu ukazal:

ti so na avstralskih železnicah uvedli posebne vagoncove, kjer so otroke prepustili posebnim peštunjam in so bili ti vagoni pravcati otroška zavetišča na kolesih. Nedavno so v Avstraliji izdali statistiko, ki pove, da se je v teh štirih letih prevozilo s temi vagoni 55.000 otrok in dojenčkov. Stroški za varuštvo otrok niso veliki. Za tri ure paznje je bilo treba plačati 50 feni-gov. V vagonih so bile otroške posteljice, na tleh mehke preproge, kjer so se otroci lahko igrali. Nekatere matere so morali opozoriti, da naj boljše pazijo na svoje otroke, zakaj, v štirih letih se je izkazalo, da štirih otrok iz teh vagonov ni na postaji nihče sprejel. Matere so pozabile svoje ljubljence! Seveda, nemara da ne za zmeraj? Mogoče so se le zaklepetale in pri tem pozabile na svoje otroke?

Presenečenje. »Toda, prijatelj, kako nezaupljivi ste! Ves čas se ozirate in gledate, če vaš plašč še visi na kljuki. Ali mislite, da vam ga bo kdo odnesel?« — »Ne vem. Vsekakor pa je vaš plašč že pred pol uro izginil.«

Iz raznih krajev

Boštanj ob Savi. Stoletnica rojstva pesnika Antona Umečka Okiškega se bo slavila na dan 31. julija letos na Okiču, kjer je bil ta naš svoj čas znameniti hudec ljudstva doma. Po deseti sv. maši se bo odkrila spominjska plošča na njegovem domu blizu cerkvice sv. Ane. Udeležiti se proslave precej odličnega obilnosti iz Ljubljane, Zagreba itd. Ker je bilo njegovo geslo: vera in domovina, zasluži, da se mi vsi ugledamo vanj in od njega črpamo svoje ideale za te večne temelje prave omike. — Pridite vsi v velikem številu!

Jeglejev Jaka — Jakob Crnilec — s Pivke pri Naklem, kdo bi si mislil, da jih bo že v teje četvi spolnil kar 80. Pa kako »fejst« se hodi in vsi ga poznajo, od najmlajših, ki ga vedno kličejo — stric, stric, ter jim orhe daje; odraslim pa kaj rad pripoveduje svoja doživlja iz mladih dni. Spomin mu je še neverjetno svež, skoraj za vse farane ve, od kod se je kakšen priženil in kam se je katera omožila in kateri letnik je. Lavtizarjeve, Koblarjeve, Pokornove in druge zgodovinske spise posameznih fara in dekanij zna skoraj na pamet. Večkrat si tudi preskrbi spisek ljubljanske škofije, tako da je tudi za duhovnike na tekočem. Bavi se tudi s čebelarstvom, sivih las še ne pozna, čeprav so mu pričeli nekoličan izpadati. Gorja boleznim menda tudi še nikoli ni občutili; tobak pa ljubi nad vse. »Domoljuba«, katerega naročnik je že skoraj 50 let in nedeljskega »Slovenca« prebere do zadnje vrstice. Bog ga ohrani še dolgo čilega in zdravega!

Beltinci. Dne 14. avgusta bo daroval prvo sveto mašo g. Ivan Matko iz Gančan. Novomašnik je iz družbe sv. Janeza Boska. — O božičnih praznikih bo pa daroval prvo sveto

daritev g. Franc Glavač iz Beltincev. — Prosvetno društvo priredi dne 31. julija tombolo. Ajdovec. V nedeljo, dne 17. julija je imel g. Franc Gnidovec iz Gor. Ajdovca novo sveto mašo. Govoril mu je naš rojak dr. Grivec. Iz ajdovske župnije je doslej izšlo že 28 duhovnikov. Od teh je bilo v Ajdovcu rojenih 10, ostali pa v drugih vaseh. Prva nova sveta maša je bila v Ajdovcu ravno pred 100 leti, to je leta 1838. — Naša župna cerkev je dobila lepo novo monštrano, katero so darovala tri dekleta doma iz ajdovske fare. — Bog jim stotero poplačaj!

St. Jurje pri Grosupljem. Ravno smo se ono soboto pripravljali, da bi čim bolj slovesno praznovali praznik in obnovo naše deklečke Marijine družbe, pa nam je božja Previdnost vzela eno naših najpridnejših članic tukajšnjega Prosvetnega društva, Marijo Barličevico iz St. Jurja. Rojena leta 1907 se je kmalu posevela našemu društvenemu delovanju in se zavzela za igre, v katerih je vedela nastopala kot glavna junakinja in jih vse rešila v splošno zadovoljnost. Spretna igralka je bila, pa tudi dobra šivilja! Pa ravno ta njen poklic ji je nakopal hudo bolezen. Saj veste, kaj se pravi, mlado detle v samotni sobi in še na postelji cela tri leta! Kratkotrasila si je svoj bedni položaj s šivanjem, kolikor je pač še mogla, in pa z branjem. Tako so ji postali naši časopiši, kakor je »Domoljube«, »Slovenec« in »Slovenski dom« pravcati prijatelji, ki so jo razvedrili in držali pri dobri volji. Letožnji pomlad je pritisnila španska, zadnji teden pa huda pljučnica, ki ji je pretrgala nit življenja. Naj ji Bog obilno povrne!

Moravče. Nevihta, ki je divjala prejšnjo nedeljo po soseski Sv. Mohorja, je napravila kmetovalcem ogromno škodo. Zlasti oškodovane so vasi: Prikrnica, Vrhe in Rožek, kjer so pridelki uničeni za 90 odstotkov. Toča je padala debela kakor orhi ter bi jo bil še drugi dan lahko nagrabil na vozove. Prizadete so tudi Svinje in del soseske Sv. Andreja. Komisija, ki je te dni ogledovala razdejanje, je cenila skupno škodo na 150.000 din. Ljudje so spričo slabe lanske letine vsi obupani; tolaži jih samo še upanje, da jim bo oblastvo vsaj omogočilo cenejši nakup živeža in odpisala davke. — Po soseski Sv. Nikolaja se je potikala prejšnji teden mlajša ciganka z otrokom. Pojavila se je na Lazih pri posestniku Ribiču, ki je bil ta-

krat z družino na polju. Ko se je vrnil domov, je našel otroka za obleko odprto. Vzeta mu je bila ura z vržico, oba poročna prstana in nekaj drugih predmetov. Posestniku Jerinu iz Ribč je bila ukradena iz omare nova obleka in 700 din gotovinc. Tatvine je osumljen neki postopač, ki se je klatil po okolici. Za obema poizvedujejo orožniki, a ju doslej še niso izsledili.

700 letnica Marijine božje poti v Velesovem.

V času od Velikega Smarna do Malega Smarna se bodo v Velesovem vršile večje cerkvene slovesnosti za 700 letni jubilej ustanovitve božji poti in nekdanj tako znamenitega samostana dominikank. V nedeljo, dne 14. avgusta zvečer ob 9 bo pred župno cerkvijo verska igra »Slehnernik«. Potem bo nočno čiščenje Sv. Rešnjega Telesa v cerkvi. — Ob eni po polnoči se bo vršila rimska procesija z baklami, ki se je udeležiti moške in fantje. Po procesiji bo pridiga in sveta maša in skupno sv. obhajilo moških. V nedeljo popoldne in zvečer bo prilika za sv. spoved. Igra »Slehnernik« se ponovi na Veliki Smarni popoldne ob pol treh. Vsak udeleženec si bo moral preskrbeti jubilejni romarski znak za 3 din. — Med smarnimi mašami bo eno nedeljo dekanjski shod ženskih Marijinih družb in prvo nedeljo v septembru pa najbrž cerkveni koncert združenih pevskih zborov iz okolinskih župnij. Na Mali Smarni bo pa slovesen zaključek tega jubileja — o čemur bomo še podrobneje poročali.

Lipoglav pri Smarju. V nedeljo, 17. julija se je blagoslovila nova šolska stavba na Lipoglavem. Blagoslovitve so se udeležili banovanski šolski nadzornik Jeglič kot zastopnik bana, okrajni šolski nadzornik za ljubljansko okolico Erjavc, zastopnik banovinskega šolskega odbora Urhantč in še drugi gospodje. K blagoslovitvi je prišel tudi župan domače dobrunjske občine Trkov z več občinskimi odborniki in z vsemi člani krajevne šolskega odbora. Ob 10 je imel domači župnik sv. mašo s slavnostno primerno cerkvenim govorom. Po sv. maši se je od župne cerkve razvil lep sprevod k novi šolski stavbi. V sprevodu so šli šolski otroci, ki so na okrašenih nosilcih nesli nov kip Srca Jezusovega, ki je namenjen za novo šolo, požarna bremba, domači župan na čelu občinskih in šolskih odbornikov, povabljeni gostje in ostalo

Največji zvočnik imajo v Ameriki. Opna meri v premeru en meter.

Najstarejša zastava. Državna zastava Danske, ki je v rabi že od leta 1219, je torej najstarejša poznana zastava na svetu leta je rdeče barve z belim križem.

V kitajski porcelan mešajo tudi zmieta kosti goveje živine; najboljši kitajski porcelan pa se prideluje iz posebne glince, katero se na umeten način stara do 50 let.

Zakaj joče? Janček stoji pred gostilno in obupno joče. Mimo pride njegov katehet in ga vpraša, kaj mu je. Janček pa: »Mama so me poslali v gostilno po očeta. A tu so mi rekli, da so oče že odšli. Sedaj pa brez mene gotovo ne bodo našli očca doma.«

Javno krščevanje v reki. Nedavno je bilo v Detroit reki, Detroit, Mich. v Ameriki, redno letno krščevanje faranov tamkajšnje baptistovske cerkve, 150 po številu. Pri tem pastor vsakega krščevančca do čela v vodo potunka. Ta prizor je gledalo na obrežju reke okrog 20 tisoč oseb

Do tu segaj in ne dalje, tu naj se lomi tvoja sila! In ti? Kdaj si v svojih dneh ukazal jutrnji zarji, naj objame zemljo s svojo svetlobo in naj prežene z nje temo, da ne bo krila hudobnih in bo strta sovražna roka?<

Ebervajnov roke so zdrknile s knjige in pogled mu je zablodil v praznino. Zagledal je samega sebe ob robu povodnji, videl visoko nad seboj jezdeca in čul zopet njegov odgovor: »Gospoda Vaceja je zasula gora, njegove sinove pobilo kamenje.«

Drhteč si je zakril Ebervajn oči, kakor bi hotel misel, ki ga je bila zajela, s silo odgnati od sebe. Ali je Bog le Bog maščevanja? In zopet se mu je pričaral pred oči pobožni Runot, nedolžni otroci in nešteta vrsta ljudi, ki so ležali pokopani pod skalami, utopljeni v valovih.

Nočni veter je rahlo zahlidel v celico in obrnil v knjigi nekaj listov. In Ebervajn je zagledal besede Izaijeve pesmi: »Naj se majejo gore in rušijo skale, moja milost te ne bo zapustila, zaveza moje ljubezni se ne bo raztrgala, govori Gospod, ki je usmiljen.« Vroč drget mu je spreletel dušo in telo. »Gospod, ki je usmiljen!« Kakor bi se hotel s silo otresti misli, ki so mu burile dušo, je skočil pokoncu, si pritisnil pesti na čelo in zaječal: »Ne razmišljal o Bogu! Tvoja misel je prah! Cuti ga, kakor ti ukazuje srce! In zaupaj!«

Njegove glasne besede so zbudile otroka v spanju. Zganil se je in dihnil kakor bi zaječal. Ebervajn je stopil k postelji. Pri pogledu na otroka se mu je ukradla v srce topla uteha. Dete je že zopet spalo. Zar plamenice mu je obseval okrogli obraz in drobne kodre svetlih las, ki so bili še vlažni in so blesteli. Otrokovi prsti so se igraje mezili in mala rožnata usteca so se gibala, kakor bi dete v sanjah sesalo.

»O sreča tega otroka! Blaženost tega spanja! Gore se rušijo, jezera podirajo bregove, kočje padajo in življenja ugašajo. In med strahoto in grozo ta tihi sen brez vednosti! Kje je stal dom tega otroka, kje plavajo ostanki njegove rodne hiše, kje ležijo trupla njegovih domačih, kaj mu bo prinesel jutrišnji dan? Vsako vprašanje temna uganka! In tiho in spokojno spi dete, sanja in se teži s pookusom edinega veselja, ki ga je užilo v svojem življenju.

In ti, s svojim vedečnim duhom, človek! Mar si s svojim razglabljanjem dognal o božjih stvarih nad oblaki kaj več nego ta speči otrok o svoji temni usodi? Ne ubadaj se in ne muči, zapri oči svojega duha, bodi miren in sprejemaj z ljubeznijo, kar ti daje Stvarnikova roka!<

Trudno so se zdrznile Ebervajnov ustnice. »Resnično, resnično, ako ne boste kakor otroci —<

Neki strah je spreletel telesce počivajočega deteta. Zakrillilo je z rokami in odprlo oči. Bile so modre in svetle. Usteca so se nakremžila, kakor bi hotela zajokati. Skrbeče se je nagnil Ebervajn nad ležišče in tedaj so se uprle otrokove oči v njegovo lice, velike in plahе. Potem se je utrnil z okroglega obrazčka smehljaj in belblaje je seglo dete — imelo je pač rumenobralega očeta — z obema rokama v menihovo brado. To sladko miljenje in čisti blesk nedolžnih otroških oči sta prebudila v Ebervajnovi duši občutek, tako vroč in zaupljiv, kakršen uteglo prešinit tanečega človeka, ko ga v hrumu valov objamejo močne roke rešitelja. »Gospod! Nočem razmišljati o strahotah tega dneva, verovati hočem čudežu teh oči! Tvoja ljubezen sije iz njih, čutim jo!« Prevzet od veselja je prišel to malo cepetajoče življenje na svoje prsi in vroče poljubil tople otrokove ustnice.

(Nadaljevanje sledi.)

Ameriška Slovenka o lepotah slovenske domovine

Albina Novakova, ameriška Slovenka in urednica ženskega lista »Zarjec« je nedavno prišla na obisk v staro domovino in je izjavila med drugim tudi to-le:

»O svojih vtisih, ki sem jih dobila v domovini naj bi vam še nekaj povedala. To pa sploh ne vem, kako bi naredila, kajti s tovarišicami smo videli toliko lepega, da ni mogoče popisati. Nobenega pretiravanja ne bo treba in vem, da ne bo mogoče s peresom popisati vsega tistega, kar smo videli in čutili. Povsod, kjer smo bile, smo kupovale slike, da jih bomo potem priobčevala v listu in tako vzbudile v članicah, ki niso prišle z nami, večje zanimanje. Poleg tega pa smo še same

posnele nešteto fotografij. O naravnih lepotah Slovenije pa morem reči samo to: Če bi se mogla vsa ta lepota prenesti v Ameriko, potem bi se šele moglo govoriti o njenem bogastvu, potem! Kaj bi Američani vse naredili iz tega koščka zemlje! Pri vas bi morali biti v tem pogledu bolj gospodarski in več storiti za tujski promet, zlasti za ceste. To mi je bilo namreč edino neprijetno na vseh izletih in vožnjah: prah, prah! In h koncu bi rada pripomnila še tole: posvečajte nam po svojem časopisju še več pozornosti kot doslej. Ne veste, kolika npravnostna opora je to. Samo v složnem sodelovanju bomo dosegli to, za kar se trudimo: ohranitev naše krvi v tujini.«

občinstvo. Domači župan je blagoslovil novo slavnost. Po blagoslovitvi so imeli župan in oba šolska nadzornika primerne nagovore na ljudstvo.

Št. Vid pri Stični. Po kratki bolezni je podlegla posestnica Frančiška Skubic iz Št. Vida, mati trinajstih otrok v starosti od 9 do 13 let. Bila je pridna gospodinja delovnih rok, dobre srca, ne samo za svojo družino, temveč tudi do revežev, ki je vsak našel pri njej zavetišče in hrane. Bodi ji Bog obilen plačnik! Le da ji bil pri nas majhen požar. Pogorel je kozolec s 5 okni, naložen lepega žita, last posestnice Frančiške Oven. — V Sobračah je umrla skrbna mati sedmih otrok Stefanija Fajdiga roj. Groznik iz Pungerta, sestra g. dr. I. Groznika, državnega tožilca v Novem mestu. Naj počiva v miru!

Trebnje. Tujsko prometni tečaj, ki je bil dne 12. julija 1938 v Trebnjem ni ostal brez uspeha. Ze po preteku enega meseca vidimo ob Temenici na novo postavljenih 10 ličnih kabin, ki so na razpolago kopalcem. — Prejšnji teden smo se poslovili od Lojzeta Grdena, pismonoše. Za premostitev je zaprosil sam in je sedaj nameščen v Ljubljani. Svojo službo je vedno dobro in vestno izvrševal, za kar smo mu vsi hvaležni. Njegovo mesto je zavzel Ivan Seljak iz Ljubljane.

Metlika. Ogenj je nastal v nedeljo, dne 17. julija v zidnici posestnika Jožeta Simončiča v Draščih, ker je udarila strela. — Pred štirinajstimi dnevi so dobili v vas novo motorno brizgalno od tvrdega Supan. Potreba bi bila, da napravijo po vaseh vodne rezervoarje. — Criček že poje pesem po vinskih goricah. Trta je še dobro uspevala ali zdaj tudi nji preti suša. — Mlatev je povečini končana, izredno lepa je bila letos pšenica, ali kaj ko pa ne bo koruze nič. — Ljudstvo trpi na pomanjkanju vode. Mestna občina ljubljanska je postala dva avtomobila v Metliko, ki že ves teden vozita vodo po vaseh, da bodo vsaj za silo oskrbljeni ljudje s pitno vodo.

Blagoslovitev kapelice na Veliki planini!

Dne 31. julija bo! Ali boste prišli? Zakaj pa ne! Na goro, na goro, na strne vrhe, tja kliče in miče in vabi srce. Vsaj do devete ure bodite gotovo na planini. Naš višji pastir je bil toliko prijazen, da je obljubil sam priti na naše gorske višave, kjer bo v imenu Marijinem prevzel njeno svetišče v ajeno last. Pot na planino se ne bojte. Kogar skrbe Pasje peči, naj se jih pa lepo ogne: nad njimi naj gre, pa bo prav tako in pa čisto varno prišel mimo Tisovca na Malo planino in od tam na Veliko. Že na Mali planini bo imel priliko opazovati zares slikovito lege novega gorskega svetišča. Potem pa bo ves dan lahko molil in izročal Mariji v varstvo našo lepo slovensko zemljo. Še to naj povem, da bodo v nedeljo popoldne ob dveh v kapelici litanije Matere Božje z ljudskim petjem. Pa tudi med mašo našega škofa naj bo, kakor poje naša znana pesem: Zapoje jeziki vse zemlje sladko, vsi angelski zbori in celo nebo! To se pravi: Vsa nazvoča družba naj poje in prepeva med sveto mašo. To bo lepo. V ponedeljek, dne 1. avgusta ob 6 zjutraj bo pa oudi maša za vse tiste, ki so za kapelico kaj darovali ali kakor koli pomagali, da je Velika planina prišla do Marijinega svetišča.

Sv. Marjeta nize Ptuja. Zito in pšenico smo pospravili in omlatili. Ziti sta bili letos precej rodni. Bati se je, da bo krompirja, koruzi in ajdi suša škodovala. Otave marsikje zaradi suše ne bo. — Naši ljudje, ki imajo v sosednjih Halozah svoje vinograde, bi morali ponovno škropiti gorice. A marsikje zaradi suše ni vode. Treba bi bilo poskrbeti za zgradbo karnic s pomočjo oblasti. Tako ljudje v Halozah še dostikrat pitne vode nimajo. Težko je za živino in za pranje. — Gasilska četa v Gajevcih priredi v nedeljo popoldne, dne 31. julija, veliko tombolo z vrtno veselico.

Trebnja. V nedeljo, dne 31. julija, priredi gasilska četa na Trebnji tombolo. Glavni dobitki so tri kolosa, in sicer 2 moški in eno žensko in še vreča moke. Nato še 150 raznih lepih dobitkov. Vabljeni so vse čete iz okolice in ostalo občinstvo. Pridite, podprite gasilsko četo! Na pomoč!

Dobrič. Ko so ljudje prihajali ono nedeljo v cerkev k krščanski nauku, so se nenadoma pojavili na nebu črni oblaki. Med močnim grmenjem je treščilo v lipo, ki je sta-

la tik hiše posestnika Stariča. Streha na hiši se je vnela, čeprav je bila močna ploha dežja. Sosedje in ljudje iz cerkve ter gasilci so bili takoj na mestu ter ogenj pogasili. — Lani je gasilska četa v Dobriču kupila novo prapor za desetletnico obstoja. V teh desetih letih pa so nastali še dve gasilski četi na Občinah in Gor. Vrhu. Člani te organizacij pa cenijo tudi prosvetno delo, kar so pokazali pri graditvi novega Baragevega prosvetnega doma, ki ga bodo blagoslovili dne 4. septembra.

Kresnice. V splošnem moremo reči da ima Kresniška dolina še dosti miru pred raznimi tatovi. Pretekli teden pa sta imela kar dva kmeta nezaželjeni obisk. Ono sredo so se oglasili tatovi pri bivšem županu Ribiču v Zgoranjem Prekru, kjer so odnesli razno zlatino in precej perila. Drugi dan pa je bilo pokradeno pri posestniku Jerinu v Ribčah, in to sredi dneva. Tat je zlezal skozi podstrešno okno. V sobi se je spravil na blagajno gasilskega društva, iz katere je dobil 880 din, eno novo obleko in nekaj perila.

RADIO LJUBLJANA

od 28. julija do 4. avgusta 1938:

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila, 13.15 Vreme, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila spored in obvestila.

Četrtek, 28. julija: 19.30 Nac. ura, 19.50 Zabavni koticček, 20 Plošče, 20.10 Pomen karak-torologije za življenje, 20.30 Prenos promenadnega koncerta iz Roguške Slatine, 22.15 Cimermanov kvartet. — **Petek, 29. julija:** 19.30 Nac. ura, 19.50 Zanimivost, 20 Plošče, 20.10 Ženska ura, 20.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Roguške Slatine, 22.15 Angleške plošče. — **Sobota, 30. julija:** 18 Za delopust igra radijski orkester, 18.40 Socialno skrbstvo v Franciji, 19.30 Nac. ura, 19.50 Pregled sporeda, 20 Zunanja politika, 20.30 Večer za pasje dni... Izvajajo člani radij. igralske družine, vne-plošče, 22.15 Radijski orkester. — **Nedelja, 31. julija:** 8 Radijski orkester, 9 Napovedi, poročila, 19.15 Plošče, 9.45 Verski govor, 10 Prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice, 11 Prenos promenadnega koncerta, 12 Otroška ura, 12.30 Plošče, 13 Napovedi, 13.20 Radijski orkester, 17 Kmetijska ura, 17.30 Za nedeljski popoldan. Sodelujejo: Akad. pevski kvintet in duet kitar, 19.30 Nac. ura, 19.50 Plošče, 20.30 Pevski koncert (vmes Radijski orkester), 22.15 Kmečki trio. — **Ponedeljek, 1. avgusta:** 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Zanimivost, 20 Plošče, 20.10 Starine iz naših krajev, ki so zdaj v tujini, 20.30 Prenos koncerta iz Dobrne, 22.15 Veseli napravi. — **Torek, 2. avgusta:** 19.30 Nac. ura, 19.50, Deset minut zabave, 20 Plošče, 20.10 Baročno slikarstvo, 20.30 Slovenske narodne, 22.15 Plošče. — **Sreda, 3. avgusta:** 18 Plošče, 18.40 Avgust v naravi, 19.30 Nac. ura, 19.50 Plošče, 20 Slovenski vokalni kvintet, 20.40 Koncert Radij. orkestra, 22.15 Prenos lahke glasbe iz kavarnae Nebotičnik.

DOBRO ČTIVO

k Jože Lavrenčič: *Legenda o Mariji in pastirici Urški.* Izvod 6 din. Naroča se v Misijski tiskarni v Grobljah pri Domžalah. — Priporočamo.

k *Perutinarstvo.* Sestavil A. Slivnik, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena v platno vezani knjigi je 56 din, broširani 40 din. — Perutinarstvo je žalibog pri nas še vedno zelo zanemarjeno in pomanjkljivo. Pri nas do sedaj nismo imeli knjige tej enake, zato perutinarstvo ni moglo napredovati, kakor bi bilo želeli. Knjiga, brez katere naj ne bo noben perutinar, obsega 174 strani in vsebuje veliko slik raznih pesem in vrst. Razpravlja zelo važno poglavje o zdravju in boleznih perjadi. Knjiga bo izvrstno služila vsem perutinarjem, tako meščanom, kakor deželanom — ter jo istim tople poročamo.

k *Materam.* Kako naj ravnajo matere po porodu s svojimi novorojenčki in dojenčki. — Priredil dr. Justin. Izdala Slovenska krščanska ženska zveza. Cena 5 din. Plačljivo tudi v pi-senskih znakih. Naroča se pri upravi Ni-gredci, Masarykova cesta 12.

NOVI GROBOVI

n Ležal na mrtvaškem odru v sobi blede mlad je mož. V Preserjah pri Homcu je umrl posestnik Anton Peterlin. — V Mariboru so pokopali Anico Finžgar roj. Cepuder. — V Kranju je odšla v večnost vdova lekarnarja Slavka Šavnik roj. Kavčič. — V Ribnici je umrla vdova po lekarnarju Hermina Anžik. — Na Gorenjskem Javorniku je na veke zatislila oči Marija Klinar. — Na Pragerskem je umrl 70-letni Josip Vindisch, žel. uradnik v p. — V Mariboru je zapustila solzno dolino 82-letna Velert Amalija, ena najstarejših mariborskih učiteljic. — V Begunjah pri Cerknici je odšel po večno plačilo 85-letni posestnik Bonč Anton. — V Celju je zapustil ta svet bančni inšpektor v p. Zumer Maks. — Na Gorici pri Radovljici je odšel po večno plačilo posestnik in bivši župan Ivan Resman. — V Ljubljani so umrli: Uršula Richter roj. Traun, soproga stavbenika Jožica Battelino, mestni knjigovodja Franc Kramar, pisarniški odpravnik v p. Jakob Pavčič, Marija Majerič roj. Marn in bivši čevljarški mojster Karel Majce. Naj počivajo v miru!

Katoliški Nisti ste moji glasniki. Malo otrok nebeskega Očeta bi vedelo za moje želje, ako ne bi bilo tebe, katoliško časopisje. (Pij X.)

P I S A N O P O L J E

Griša Koritnik:

Rojaku školu Jakobu Trobcu

Odšel si v svet, rojak naš, kmet in knez,
odšel si v svet oznanjat Blagovest,
odšel s prepelnim srcem božjega duha,
ko David mlad in lep in vzorom zvest,
tradicijam domačega sveta.
K Ljubezni klical ločene si brate,
v Družino skupno vabil si jih vnet —
plemena bela, črna in mulale,
kar nosi pisani jih Novi svet.
In jezik Tvoj je bil povsod enak:
Dih naše grude, naših polj in lok,
ko vonj volčina našega je bil sladak,
srebrno žuboreč ko naše Božne tok!
Zavzet je slušal svet Tvoj sladki glas,
ozvočni epvev prirode in srea:
mrmranje južnih oepic in cvetov,
emeh gorske bistrice in plač morjá —
ubrano pritrkavanje zvonov,
zavzet je slutil v tem slovensko vas!
In kjer si hodil in učil ljudi,
si videi, da ljubezen družu in krepi,
da strast ubija, da pogublja greh.
V spoznanju višjem si bil blag pastir
vsem razkropljenim ovcom tu in tam,
kjer Niagare slap bobni, kjer tihi mir
pod Sveto Katarino boža Tvoj očetni hram.
Tak gledal svet si, božji pionir,
ki v tihem se spominu danes vrača k nam,
rosoč z višav nam božji blagoslov.
Slovenske zemlje Cvet za božji sad,
pripravi pri Očetu večno nam pomlad!

KULTURNI KOTICEK

Realizem

To dobo označuje dejstvo, da so pisatelji zamajali snov iz sodobnega življenja. To snov so dojadali brez olepšavanja, govorili niso samo o dobrih straneh našega človeka, ampak tudi o njegovih napakah: pohlep po zemlji, ljudsko lahko-vernost, zle posledice pijančevanja, sploh o vsem, česar so se pisatelji do zdaj izogibali. Resnično življenje se zrcali v njihovih delih. Tak pisatelj je bil v zadnji številki omenjeni Janko Kernik. Danes si oglejmo še nekatere: Anton Aškerc, rojen 1856. v Globokem pri Rimskih Toplicah. Studiral je v Celju gimnazijo, v Mariboru krog-slovje. Kot kaplan je služboval po raznih krajih po slovenskem Štajerskem. L. 1898. je stopil v pokoj in postal arhivar v Ljubljani pri mestnem magistratu. Tu v Ljubljani je tudi umrl l. 1912. Njegovo pesniško ime je bilo Gorazd. Pisal je samo pesmi, in sicer lirске pesmi, to so take, ki izpovedujejo, kar je v naši notranjosti, kar govori srca, duša in razum. Potem je pisal epske pesmi, ki pripoveduje to, kar je okoli nas, to je zunanji svet. V lirskih pesmih govori največ o narodnem vprašanju, o slovenskem in slovenskem rodoljubju. V epični pesmi pa se nam marsikdaj odkrije vsebina narodne pripovedke, čisto srečamo v njegovih pesmih kaj iz naše zgodovine. Poleg tega pa je pisal tudi iz življenja o raznih vprašanjih. Izdal je precej knjig svojih pesmi. Najbolj znane pa so njegove Balade in romane, ki so izšle leta 1890. Iz ljudske bole se gotovo še spominjamo njegovih pesmi: Mejniki, Godčeva balada, Ponočna potnica, Mutec Osojski, Brodnik in podobno. V svojih pesmih ima kaj rad izraze iz svojega domačega narečja. — Poleg že omenjenega Detele in Masija-Podlimbarskega spada v to že tudi imenovani Janez Mencinger. Vsi ti so realisti.

Posnemovali prvega pesniškega rodu.

Sedaj pa pridemo k posnemovalcem treh velikih pesnikov: Stritarja, Gregorčiča in Aškerc. Ti pesniški učenci so hodili po stopinjah svojih vzornikov, kar se tiče oblike, vsebinsko pa so bili nekateri samostojni. Josip Cimperman (1847—1893), doma iz Ljubljane. Bil je hrom in ravno bolezen mu je vzbudila ljubezen do pesništva. Doma v postelji se je učil gimnazijskih predmetov. Sam se je izobraževal in se spoznal s slovensko in evropsko književnostjo. L. 1869. je izdal svoje Pesmi, l. 1888. pa zopet. Njegove pesmi so polne trpljenja. Pri njegovi obliki pesmi so se učili še: Anton Funtek (1862—1934), ki je bil najprej učitelj, nato profesor na učiteljski v

Ljubljani. Vsebinsko niso njegove pesmi globoke, pač pa se odlikujejo po lepem jeziku in po pesniški obliki. Mnogo je prejel. Znan je njegov prevod iz nemščine, in sicer Zlatorog. Prevajal pa je tudi iz angleščine. Mnogo je prevedel za slovensko gledališče. Njegove pesmi pa so izšle leta 1895, ki so vzbudile mnogo nevolje med slovenskimi pesniki. Napisal je tudi igro Tekma. — Gregorčičev učenec je Josip Pagliaruzzi-Kričan (1858—1885) iz Kobarida, odvetnik. — Prvotno je pisal lirске pesmi, pozneje pa se je posvetil popolnoma epiki. Pisal je večinoma balade in romane. Zaradi prerane smrti ni mogel tako dokončati svojega dela, s katerim je obetal, da bo postal eden naših večjih pripovednih pesnikov. Njegove pesmi so izšle šele po njegovi smrti. — Anton Hrihar (1864) s Krke na Dolenjskem, župnik. Pisal je večinoma pripovedne pesmi. Svoje pesmi je izdal v dveh zvezkih z naslovom Povečice milemu narodu (1898—1899). — Fran Gestrin (1865—1893) iz Ljubljane. Po obliki se je učil pri Gregorčiču, potem pri Jenku, Stritarju in pri Levstiku. Kot pesnik balad se je učil tudi pri Aškercu. Zlasti so one pesmi lepe, ki so nastale pod vplivom njegove težke bolezni. Svoje pesmi je izdal v zbirki Izza mladih let (1893). Zlasti so lepe: Balada o zvončkih, Balada o smrti in Balada o prepelici. Prevajal je tudi iz ruščine in češčine. Oglasil se je tudi v pripovedništvu.

Lepa Koroška

Slovinci na Koroškem ne govorijo enotnega narečja. Tudi po značaju (temperamentu) se zelo ločijo med seboj. Narečje Slovencev v Podjuni (Podjuna sega od Pilberka do Apna pod Obirjem) je podobno narečju sosednjih spodnještajerskih Slovencev. Ročansko in ziljsko narečje pa sta bolj podobni gorenjskemu narečju. Tudi po značaju je Ziljan bolj podoben Gorenju nego Podjuncan. Nikako čudo, saj je Ziljska dolina oddaljena od Podjune sto kilometrov.

Jezikovna meja med Nemci in Slovenci na Koroškem v glavnem poteka preko Dobrača, Osojskih Tur, Magdalenske gore, Svinje planine, Gruče, Gorenšice. Na vrhu Dobrača sta dve cerkvi: nemška in slovenska. Na vrhu Magdalenske gore stoji cerkev sv. Helene. Na južnem pobočju Svinje planine leže slovenske župnije: Djeleč, Kneža, Krčanje.

Koroška ima mnogo jezer. Največje je Vrbsko jezero pri Celovcu. Celovec je zvezan z Vrbskim jezerom po Lend-prekopu in po cestni železnici. Najimnitnejša letovišča ob Vrbskem jezeru so: Vrba, Póreča, Kriva Vrba in Otok. Vrbsko jezero se razprostira med Celovcem in Beljakom. Jezero je 17 km dolgo, njegova površina znaša nad 20 km².

Zelo lepo je Baško jezero nad Japo (2,3 km² površine). Sredi jezera je otok, na otoku je restavracija. Zdjaj bodo zidali ob jezeru Dom za hitlerjevsko mladino. Tudi ob Vrbskem jezeru bodo zgradili veliko poslopje za počitek in oddih za delavstvo iz nemške države.

Prav ljubko je tudi Klopijsko jezero v Podjuni. Leži sredi gričev. Ima 1 km² površine. Tako Baško kakor tudi Klopijsko jezero ležita čisto v slovenskem ozemlju. Kako lepa so ta koroška jezera! Pravi biseri slovenske zemlje so!

Se par pripomb o koroškem glasevanju 10. okt. 1920. Po razsulu l. 1918 smo Slovenci slovenski del Koroške zahtevali zase. Hoteli smo, da se to ozemlje združi z ostalo slovensko in jugoslovansko zemljo. Storili pa smo veliko napake, da tega ozemlja nismo takoj tudi zasedli. I v Celovcu i v Beljaku eo tedaj pričakovali, da bodo vsak čas vkorakali Jugoslovani. Ker se to ni zgodilo, so Nemci 5. dec. 1918 sklenili, da se bodo proti zasedbi Koroške po Jugoslovanih bojevali z orožjem. Pozneje je padlo mnogo žrtev za Koroško, a brez uspeha. Ker Koroške nismo že novembra 1918 zasedli, je nastal boj z orožjem in ti boji eo rodili plebiscit. Če bi bili Koroško takoj zasedli, bi bil plebiscit izostal in na Koroškem bi danes izgledalo drugače. Ali naj hvalimo one, ki eo tedaj imeli oblast, pa niso znali pravi čne rešiti naše zemlje na severni periferiji? Ne zaslužijo hvale!

Dva milijona in pol je Slovencev, od teh 1 milijon 800.000 izven Jugoslavije. Grozne številke! Podpirajmo na vse moči delo Izseljske zbornice v Ljubljani!

Spopad med dvema revolucijama

Ob 15-letnici fašistične dobe je imel vodja italijanskega naroda Mussolini govor, v katerem je povedal tudi sledeče:

Komaj smo zmagali v Abesiniji, že je prišel z zapadnega Sredomorja klie, na katerega smo morali odgovoriti. Potem ko so boljševiki državljansko vojno v Španiji izpremenili v »uvojck vojsko, smo vnovič mobilizirali fašistične legije, ki so se bile odlikovale v Afriki in so si zdaj nabrale novih lavorik pri Malagi, Guadalajari, Santanderu, Bilbau in Tortosi. Poročilo fašistične stranke je izšlo v času, ko je kljub francosko-ruski pomoči Francova armada drži zmago v roki. Zadeva je ogromnega zgodovinskega pomena, ker je privklat — ali pa tudi zadnjikrat? — da so se črne srajce na mednarodnem bojišču postavile po robu boljševiškim silam v imenu nesmrtnih načel. To je prvi spopad med dvema revolucijama, med boljševiško, ki spada kot reakcionarno nazadovanje socializma še v preteklo stoletje, in med fašistično revolucijo. Ne vemo, ali se bo ta spopad jutri razvil v evropski in svetoven — vemo le, da se fašizem ne boji nobenega bčja, ki naj bi odločal o usodi sveta.<

Pred velikim socijalnim preosnovanjem v svobodni Irski

Ono nedeljo je, kaj smo že nekaj omenili, volilo irsko ljudstvo poslance v novo poslansko zbornico. Volitve je razpisal predsednik vlade de Valera, ker je doslej razpolagal v zbornici z jako pičlo večino. Pri volitvah mu je ljudstvo izkazalo zvestobo. De Valera razpolaga odslej z 16 poslanci več ko doslej in bo nemoteno nadaljeval svoje delo za kulturni in gospodarski podvig svojega naroda. Že je izdelal načrt gospodarske petletke, po kateri naj se postavi kmetijstvo na podlago, da bo država imela od njega trajen dobiček, izboljša naj se kmetijsko gospodarstvo, izvedejo obsežne socialne preosnove za kmete, predvsem starostno in nezgodno zavarovanje, preuredi in izpopolni naj se končno irsko osnovno šolstvo, da bo zamoglo služiti malemu irskemu človeku.

Borba krščanskih strokovničarjev za nov red. V kajžici s tem naslovom zbrano gradivo nam kaže, kako je mogoče dejansko preosnovati gospodarske in socialne razmere v poklicno-stanovskii smeri oziroma v smeri delovnih obče-ster, v katerih sodelujejo preko svojih organizacij pri vodstvu gospodarstva delodajalci in delojemalci. Ker je to smer priporočil pri nas že dr. J. E. Krek in jo dosledno zagovarjajo tudi krščanske strokovne organizacije z mednarodno zvezo, bi moral imeti vsak krščanski strokovničar — delavec ali nameščeneec — gornjo knjžico, ki se dobi pri izdajatelju (Valant Milan, Ljubljana, Ulica na grad 5) kot tudi po knjžigarnah. Vsi, ki so prejeli knjžice v prodajo ali nakup, se naprošajo, da prejete izvode poravnajo, neprodane pa vrnejo. Kdor je izgubil položnico, naj se posluži ček. računa Strokovne zveze poljed. delavstva št. 14.665.

Za 20 milijonov lir draguljev s letalom vred zgorela. Poročali smo že, da je zgorelo veliko italijansko letalo, ki se je z 19 svati vračalo iz Albanije v Italijo. Sedaj se je izvedelo, da je z ljudmi vred zgorel tudi velikanski zaklad draguljev, biserov in demantov, ki jih je albanski dvor poslal nazaj raznim pariškim in dunajskim trgovinam. Ti so namreč zbrali za albanskega kralja celo zbirko draguljev, da si iz njih izbere darilo za svojo nevesto. Cesar ei ni izbral, je vrnil. In prav nesrečno letalo je neslo blago nazaj. Sedaj je vse skupaj zgorelo. Demanti ro zgoreli, medtem ko sta so zlato in platina stopila.

Še naša nedelja

Pomudimo se še za hip pri nedeljskem vprašanju. Nedelja je, Gospodov dan je. Vse bi moralo biti nekam praznično, nekam slovesno. Slovesen mir! Polje brez ljudi, po cestah brez ropota težkih voz, po tovarnah brez hrumenja turbin, ljudje praznično oblečeni, vse imajo eno pot, vsi en namen: vsi tja v božji hram, tja k svojemu Bogu. To bi bila čedna slika Gospodovega dne. Toda... Bog se nas usmili, če ni tako, če gre mimo naših ušeh visoko gori po zračnih valovih in ne doseže naših src beseda iz Sinaja: »Spomni se, da posvečuješ sobotni dan! Šest dni delaj in opravljaj svoja dela, sedmi dan pa je sobota Gospoda, tvojega Boga. Ne delaj nobenega dela ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne tujec, ki je znotraj tvojih vrat. V šestih dneh je namreč Bog ustvaril nebo in zemljo in morje in vse, kar je na njih, sedmi dan pa je počival. Torej je Bog blagoslovil sobotni dan in ga je posvetil.«

Taka bi morala biti svetost Gospodovega dne!

Zdaj pa pogledjmo, koliko vsega tega ni več!

Potem si pa še oglejmo naš drugi narodni in nerodni greh. Naši škofje nam odkrivajo enega, ta je preklinjevanje in bogokletje. Drugi pa je skrunjenje nedelje. Tam ob nekateri cerkvi to gledate nedeljo za nedeljo. To so tiste žalostne postave naših mož in fantov, žal da ponekod tudi že žena in deklet, ki ne znajo najti pota v hišo božjo, ampak tam zunaj cerkve igrajo žalostno vlogo nekdanjih očitnih grešnikov in spokornikov. Če bi ti ljudje vsaj doma ostali! Samo en greh bi imeli nad sabo. Tako imajo pa vsaj dva: tretja božja zapoved trpi in pa javno pohujšanje se dela. Nobene besede ne rečem o naši sramoti, katero delajo svojemu narodu in svoji domači župniji. Tujci nas vidijo, tujci v ožjem in v širšem pomenu besede, in ti ljudje oznanjajo našo nerodnost po vsem svetu, do kraja zemlje.

O ko bi človek mogel te naše žalostne postave vsako nedeljo pokriti s pravo egiptovsko temo!

Najhujše je pa to, da te sramote na sebi niti ne čutimo več. Slišal sem od nekega duhovnega pastirja, ki je te nerodnosti v svoji župniji grajal, da so mu celo taki možje, ki se imajo za pametne, modre in bogaboječe, govorili: »Gospod, čemu to reč preganjatelj! Nihče ni tega odpravil, pa tudi vi ne boste.« Tako torej! Duhovnik naj k grehu samo še molči! Ljudje božji, ali še poznate tuje grehe?

Skandal Gospodovega dneva so zlasti še nedeljski popoldnevi. Kar stopite okoli po

naši lepi deželi, pa mi naštejte tiste gostilne, ki so ob nedeljah popoldne brez škripanja in brez plesa. In pa nespamet naših gostilničarjev mi dostojno opišite, ki so in hočejo biti tega mnenja, da jim ples gostilne pokoncu drži. Prav te dni sem govoril z neko letoviščarko, ki je odhajala iz čednega našega tujkoprometnega kraja. Kraj je lep, mi je zatrjevala, ali v gostilno nikdar več na stanovanje! Naše sicer vse časti vredne gostilne postajajo čisto navadne beznice, brlogi greha in umazanosti. Le verjemite mi, da s tako reklamo ne bomo privabili tujcev v deželo.

Tisto pa sami dobro veste, kakšne posledice imajo v veliki meri takile gostilniški plesi. Njih zadnje poglavje se navadno odigrava na mrliški postelji, v sodni dvorani in v ječi. Ne trdim, da se vsak ples zaključí s temi poglavji, dosti je, če se jih vsako leto deset tako konča.

Oh ta naša nedelja! Nedelja noža in boja in sovraštva in pohujšanja! Mesto da bi bila nedelja miru in sreče in blagoslova in rasti v otroštvo božje...

Oh, saj ni to nič hudega

Protialkoholni teden je sicer že minul, vendar nas to nič ne ovira, da ne bi tudi temu sovražniku našega ljudstva ne privoščili nekaj besedi. Saj je stara resnica, da sta si preklinjevanje in pa pijanost vedno v najbližjem sorodstvu.

Pijeta in popivata naš kmet in naš delavec. Oba nimata dostikrat denarja niti za neslan krop, doma družina strada, poslopje jima razpada in kaže rebra ter kriči in vpije v nebo po popravilu, — za vse to ni denarja, za pijačo seveda mora biti. Otroci hodijo bosi, lačni in raztrgani, žena se vsled slabosti komaj drži pokoncu, denar za pijačo mora še vseeno biti. Mora! Ali veste, kaj se to pravi? Če bi bilo treba denar iz tal izkopati ali ga iz zraka iztisniti, denar za pijačo mora biti.

Kaj pa potemtakem popivanju sledi! Sami dobro veste in ste bili že nekaterikrat žalostne priče raznih preprirov in zdražb, klanfanja in svinjarjenja, pobojev in ubojev, ki imajo svoj izvor v alkoholu. In peklensko življenje doma od jutra do večera in spet od večera do jutra. Dosti manj greha bi bilo na naši lepi zemlji, če bi alkohol prišel vsaj malo ob svojo čast in oblast. Koliko pa je sploh greha na svetu, ki bi ne bil v zelo ozkih stikih s pijančevanjem! Morebiti lakomnost, o kateri pravijo nekateri, da je suh greh, nevoščljivost pa že ni vselej brez zveze s špiritom in z vsem, kar je njegovega.

Še eno vrsto pijancev moramo omeniti in ne smemo mimo nje iti. To je dolga vrsta »in-

teligentnih pivev in pijancev. Vsaj mislijo, no, da so inteligentni, zato ker prihajajo iz mesta na deželo. Seveda so ti ljudje ne zavajajo, da ni vse inteligentno, kar je iz mesta doma. Ti ljudje prihajajo torej iz večjih in manjših mest na deželo in mislijo, da jim je zunaj mestnega obzidja vse dovoljeno. Zjutraj morebiti še trezni, na večer pa prav popolnoma okajeni. In taki se vračajo skozi naša sela in vasi, kjer razkazujejo v besedi in dejanju svojo veliko neotesanost na drobno in na debelo. Ko bi se ti ljudje le malo zavedali, koliko oni s svojo podivjanostjo našemu podeželskem ljudstvu škodujejo, morebiti bi bili toliko pametni, da bi s svojo nerodnostjo raje doma ostali.

Pijanec se spreobrne, kadar se v jamo zvrne. Modrost tega znanega pregovora je vsaj toliko vredna, da nam pove, kako težko delo je, spreobračati pijance. Menda bi tudi šla lažje kaniela skozi šivankino uho, kakor bi se pijanec poboljšal. Nemogoče torej ravno ni, ali težko je, težko.

Zato se pa tudi mi obrnimo od tega zelo brezplodnega dela in se obrnimo na našo mladino. Vi, v pijanosti zastareli in vkoreninjeni pivev in pijanev, zmerni in nezmerni alkoholičarji: usmilit se vsaj naših najmlajših, tistih, ki so up in bodočnost naša in našega naroda. Vsaj tem prizanašajte in jih nikar ne spravljajte v nesrečo in v pogubo. Trezna mladina, zdrava mladina, — zdrava mladina, zdrav narod! Zdravi narodi so imeli in bodo imeli bodočnost, z alkoholom zastrupljene družine in tudi celi narodi so obsojeni na smrt. Če tudi na dolgotrajno smrt, je čisto vseeno. Morebiti je dolgotrajno hiranje še hujše kakor hitra smrt na vešalih.

Mladina je korenina vsakega naroda. Če je zdrava korenina, bo zdravo tudi drevo. Če pa je v korenini drv in jo vrta in gloda, kako naj potem uspeva drevo?

Zato pa predvsem zaradi mladine spremonimo svoje življenjsko naziranje. Ne hvalimo in ne povzdiguemo tistih, ki ga znajo dobro potegniti in ga nekaj prenesejo — taki so vredni samo pomilovanja; pač pa podpirajmo z vsemi močmi tiste, ki se alkohola branijo in ga zametujejo.

Spet se nikar ne sklicujmo na druge, ki so tudi pili, ampak poslušajmo zgodovino, ki nam pove, da so drugi že močnejši narodi res pili, pa so se tudi izpili in se duševno in telesno pogubili. Zgodovina ve o njih poedati samo, da so pili in da so bili in jih ni več. Majhni pa trezni narodi pa so bili in so se ohranili...

V vsako hišo »Domoljuba«!

Nad 12.000 deklet je v nedeljo 24. julija 1938 pri Materi božji na Bresjah prisegalo svoje svetostbo veri in domovini.

Björnsterne Björnson — Ivan Campa:

Oče

Mož, o katerem bomo tukaj govorili, je bil najprejmožnejši v fari; imenoval se je Thord Ove-raan. Nekega dne je stal visoko vzravnano in sve-tano rosen v župnikovi delovni sobi. »Sina sem dobil,« je dejal, »in bi rad, da bi ga krstili.« — »Kako naj mu bo pa ime?« — »Finn, kakor moj oče.« — »In kdo sta bolra?« — Imenoval ju je in bila sta najuglednejši mož in žena v fari, ki sta bila oba očelove zlahte. »Pa sicer imaš še kaj sporočiti?« je vprašal župnik in ga pogledal. »Tako bi rad imel kral, da ne bi bilo preveč firba zra-ven.« — »To se pravi na delavnik?« — »Drugo soboto okrog poldneva.« — »Pa sicer imaš še kaj?« je vprašal župnik. »Drugega takega menda ne bi bilo.« Kmet je obrnil klobuk v rokah, kot bi hotel iti. Tedaj se je župnik dvignil. »Potem naj izrečem samo še eno željo na pot,« je dejal, »stopil proti Thordu, mu segel v roko, ga pogledal v oči in dejal: »Bog daj, da bi ti bil otrok v blago-slovje.«

Šestnajst let po tistem dnevu je stal Thord spet v župnikovi sobi. »Dobro se držiš, Thord,« je dejal župnik, ki ni opazil na njem nobene spre-membe. »Saj vendar nobenih skrbi nimam,« je do-etavil Thord. Župnik je na to molčal. Čez trenutek je vprašal: »Kaj ti pa nocoj laži na srečo?« — »Nocoj sem prišel radi sina, ki naj bi šel jutri k bir-nici.« — »Dober fant je,« — »Plačal vam pa stroškov ne bi rad prejel, dokler ne vem, na katerem mestu bo stal v cerkvi.« — »Na prvo sem ga po-stavil.« — »No, potem sem radi tega brez skrbi — in tukaj je za vas deset tolarjev.« — »Bi še kaj rad?« je vprašal župnik, ko je pogledal Thorda. — »Menda ne,« Thord je odšel.

Spet je preteklo osem let, ko se je nekega dne pred župnikovo delovno sobo zaslísal glasen ropot, kajti prišlo je več mož in Thord je bil prvi med prišleci. Župnik je pogledal in ga spoznal. »Nocoj prihajš pa v velikem spremstvu.« — »Oklicе avo-geja sina sem prišel pisat,« je Karen Sturlinden, hčerjo Gudmunda, ki je tukaj, naj bi se vzela.« — »To je pa vendar najbogatejša dekle v fari.« — »Pravijo, da,« je odvrnil kmet, med tem, ko si je z roko popravljal lase nazaj. Župnik je za trenu-tek sedel kot zamišljen; ne da bi kaj rekel, je nato zapisal imena v svoje bukve in možje so pod-pisali. Thord je položil tri tolarje na mizo. — »Samo enega doblim,« je dejal župnik. »Vem, koliko lahko zahtevate, ampak to je moj edini otrok — rad bi, da bi bila stvar kar najbolj v rodu.« Po tem pojasmilu je župnik vzel denar. »Ze tretjeje sto-lje tukaj zaradi sina, Thord,« — »Saj zdaj sem pa tudi opravil z njim,« je odvrnil Thord, zadržnil možnjček, rekel zbogom in šel — možje pa so mu počasi sledili.

Štirinajst dni nato sta oče in sin ob mirnem vremenu vesela do Sturlinden, da bi se pogovorila o svatbi. — »Klop pod mano ni nič kaj trdna,« je dejal in in vstal, da bi jo popravil. V tem trenutku pa se je zamaknila deska, na kateri je stal; zakrillil je z rokami okrog sebe, kriknil od strahu in padel v vodo. — »Dobro se primi za veslo!« je zakričal oče, planil pokoncu in mu ga držal. Toda ko se je sin nekajkrat oprjel, so mu roke otrpnile in odruvenele. »Počakaj, počakaj!« je kričal oče in veslal proti njemu. Tedaj se je sin prevrnil vznak, ošvrknil očeta z dolgim pogledom in — utonil.

Thord tega kar verjeti ni mogel, ustavil je čoln in bujil na mesto, kjer je sin izgubil, kot da bi se moral znova pokazati na površini. Dvignilo se je nekaj mehurčkov, potem še nekaj, nato še en velik, ki se je razpočil — in jezero je bilo spet kot zrcalo. Tri dni in tri noči so ljudje videli očeta, kako je vesliral okrog tega mesta, ne da bi kaj jedel ali spal; iskal je sina. Šele zjutraj tretje-ga dne ga je našel in ga sam nesel čez hribe na svoj dom.

Ze dobro leto je prešlo od tistega dne. Tedaj je nekega jesenskega večera zaslísal župnik še kaseo, da se neko premika pred večnim vrati in tipa za ključko. Župnik je odprl vrata in vetopil je visokorasel, predse sključen mož, ki je bil suh in siv. Župnik ga je dolgo gledal, predno ga je spoznal. Bil je Thord. »Ti prihajaš tako pozno?« je dejal župnik in obstal pred njim. »Jaz sem tako pozan na žalost, da,« je dejal Thord, med tem ko je sedel. Tudi župnik se je poln pričakovanja spu-stil na stol. Dolgo je vladala tišina. Končno je Thord dejal: »Nekaj imam pri sebi, kar bi rad dal ubogim; ustanovil bi rad zavetišče, ki naj bi no-silo ime mojega sina.« — Dvignil se je, položil denar na mizo in spet sedel. Župnik je šel. »To je

mного denarja,« je dejal. — »Polovico izkupička za moje posevito, ki sem ga danes prodal.« — Župnik je dolgo sedel molče; končno je vprašal z mehkim glasom: »Kaj misliš začeti sedaj?« — »Kaj boljše?« — Spet sta trenutno molčala, Thord s pogledom uprim v tla, župnik pa ga je vprašujoče gledal. Tedaj je župnik menadoma tiho dejal: »Zdaj mislim, da ti je tvoj sin postal v bla-goslov.« — »Da, tudi jaz sem sedaj prepričan o tem,« je dostavil Thord, pogledal kvšku in dve veliki solzi sta mu počasi spolzeli preko lice.

DROBTINE

Cigarete brez papirja. Mladi madžarski pisa-telj Stefan Tomas se ne ukvarja z a pisateljstvom, marveč tudi s cigaretami. Mož je iznašel novo vrsto cigaret. Sprevidel je, da je kajenje ci-garet zaradi tega tako škodljivo, ker kadilec poleg tobaka kadi tudi papir. Premišljeval je, kako bi se dalo narediti, da bi pri cigaretah papirja ne bilo treba. Stopil je zato v stike z nekim budim-prštanskim kemikom, s katerim sta začela delati cigaretno ovitke, ki niso iz papirja, marveč iz neke tobacne snovi. Ti poskusi pa so bili dragi, saj so veljali 75.000 pengov, kar je v našem denarju več kakor milijon dinarjev. Novi cigaretni ovitki so prozorni ter jih izdelujejo iz izvlečka tobakovih listov. Pri vsem tem so za polovico tanjši kakor papirnati. So pa tudi mnogo bolj trpežni ter se ne dajo zlahka raztrgati. Tobak, zavil v tak zavitek, da obliko navadno cigarete. Srečni pisatelj je dobil finančno podporo neke ameriške velike tobacne tovarne, ki mu je samo za patent izplačala baje cel milijon dolarjev.

Slavni možje na razglednicah. Da občinstvo prav rado kupuje razglednice s slikami slavnih mož, kaže zanimiva statistika, ki jo je izdal fran-coski narodni muzej, ki izdaja take razglednice. V teku enega leta so prodali 550.000 takih raz-glednic. Če bi jih položili v vrsti eno poleg druge, bi dobili dolžino 350 km. Zanimivo je, katere osebnosti so najbolj priljubljene med občinstvom: Na prvem mestu je Napoleon, na drugem je Vol-taire, sledi Goethe, Stendhal in peti je Franklin. To ho najbrž zaradi tega, ker je Napoleon najbolj znana osebnost, zlasti kot cesar Napoleon I. Vol-tairja poznajo kot velikega filozofa, Goethe je ona najmožnejših osebnosti v svetovni slovnstveni zgo-dovini. Da je Stendhal tako cenjen je vzrok pač v tem, ker ga je vsakdo često čital. Franklin je pa zelo znan kot izumitelj strelovoda.

Pozna poroka. Na Angleškem se je pred krat-kim sklenila poroka, ki je zbudila mnogo zaniman-ja. Henry James in Martha Mariell sta se poro-čila. Njuno življenje ni vaščanje. Obadva sta bila rojena istega dne. Bila sta soseda in se igrala na istem dvorišču ter kovala načrte za bodočnost. Ze sta tudi govorila o poroki. Toda zgodilo se je po-polnoma drugače. Vsak je vzel drugega, oziroma drugo za zakonekega druga. Šele zdaj, ob 60 let-nici rojstva sta stopila oba pred oltar. Pri poroki je bilo 200 sorodnikov, med njimi trije sinovi in mnogo nečakov. Poroka je bila pravi ljudski praz-nik. »Mladici zakonci so šli na poročno potovanje v neko zdravilišče, kjer sta mislila živeti. Toda vest o njihovi romantični poroki se je nazlo raz-širila med letoviščarji. Na mah sta postala rado-med zanimanja in nista imela miru pred rado-medvedneži. Da bi se jih izognila, sta nenadoma iz-ginila, ne da bi povedala kam sta šla.

Preveč spanja slabi človeka. V ameriški zdravniški reviji je izšel zanimiv članek, ki do-kazuje, da človek ponoči hušja. Ugotovili so, da

vsak človek zjutraj vstane lažji, kakor je šel spat. Ta razlika v teži je na splošno najbolj odvisna od velikosti in telesne teže. Zmanjšanje teže se pri-plauje izhlapevanju skozi kožo in pljuča. Razum-ljivo pa je, da se ta izgubljen teža, ki je zelo ne-znatna, podnevi s sprejemanjem tekočin zopet iz-ravnava. Sicer pa gre pri tem samo za znanstveno obrazložitev dejstev, ki jih opazijo tudi laiki. Mar-siko se je že mučil z vprašanji, kako da dolgo-trajno spanje telo oslabi, ko bi človek vendar mi-ellil, da popolno mirovanje v postelji da telesu no-vih moči. Zlasti pri težkih boleznih je znana oku-nja, da se okrevaajoči, ki je moral dolgo ležati v postelji, kljub dobri hrani ne more opomči in da je čil in močan šele, ko vsane in doobra shodi.

Brezplačen hotel za 4000 oseb. Argentinja ima kljub veliki razsežnosti zelo malo prebival-cev, zato je pa tudi izeenitna vaba za tiste, ki žive preveč na temnem. Razne izseljence sprejema Argentinja menda z odprtimi rokami. V Buenos Airesu imajo velik hotel za novodošle priseljence kjer se dobi zastonj petdnevna hrana in stano-vanje. Med tem časom razkazujejo na filmih le-pote argentinske zemlje, razne ugodnosti, ki jih dobiš tu in tam, delo, ki te čaka po raznih po-krajinah, tako da se lahko odločiš, kam boš šel, da ti bo bolje pristojalo. Ko si se torej po petih dneh odločil, te še zastonj prepeljejo v izbran kraj, tudi v najoddaljenejši del širne republike.

Nov ameriški top. Po navadi se čita o veli-kanskih topovih, ki so prenosljivi samo na težkih motornih vozeh. Posebno v zadnjih letih vojske vedno bolj zamenjuje konje in živino in jih na-domešča z avtomobili in traktorji. Kljub temu, da se prednost motornih vozil glede na njih hitrost in zmogljivost ne da utajiti, pridejo lahko voja-ški oddelki v položaje, kjer jim motorizirani od-dečki ne bodo dosti pomagali. To velja posebn tam, kjer se razvijajo boji v goratih predelih. Obenem z napredkom tehnike je treba izboljšati tudi gorsko topništvo. Gorski topovi pa moraj biti tudi še dandanes tako zgrajeni, da jih mo-rejo prenašati živali, n. pr. mule. O novem topu lake vrste poročajo iz Amerike. Izstrelak tega topa ima premer 75 mm in težo 6,8 kg. Granat zapusti top s hitrostjo 380 metrov na sekundo. Top lahko strelja na daljavo 8400 m. Teža celo-nega topa znaša okoli 680 kg. Pri transportu se razstavi na šest delov, ki jih nosijo mule.

Zanimiv kočuh za vratom. V Združenih drža-vah severne Amerike so med posameznimi drža-vami stroge določbe glede uvoza mačk. Filmska igralka, ki pa njenega imena ne povedo, je mo-rala na pot, ni se pa hotela ločiti od svoje ljubljene mačke. Zato je mačko, preden je prišla na mejo sosednje države, omotila s tem, da ji je dala močno injekcijo. Mačka je po tej injekciji kar za-spala. Igralka je nato prišla žival ter si jo obe-sila okoli vratu kakor krzno. Tako je pogumno stopila pred mejno kontrolo. Smola pa je nanesla, da je injekcija nehala učinkovati tisti hip, ko je igralka prišla na vrsto. Konaj je igralka pove-dala, da nima s seboj nič takega, se je mačka za vratom začela gibati in mijavkati. Zato je žival morala takoj v karanteno. Tako se je igral-ka hočeš nočeš morala ločiti od svoje mačke.

Najdaljša avtomobilska cesta na svetu. Naj-daljša avtomobilska cesta na svetu bo ona, ki bo izgotovljena v petih letih, to je panameriška ce-sta, ki bo potekala od poldnevniku med Severno in Južno Ameriko. Dolga bo 28.000 km in je je do danes že gotove 15.000 km. Njena pot teče skozi 15 držav Srednje in Južne Amerike. Poteka pa skozi džungle in pragozde, potrebno je bilo tudi, da so naredili mnogo predorov.

KMETSKA POSOJILNICA

Ljubljanske okolice, registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa 18

Novе vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po **4%**
vloge proti odpovedi po **5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost.

Otvorja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle.

Navadno opazimo prepozno!

Ko začutimo sončne opekline, je že prepozno! Zato se morate poprej namazati s kremo Nivea ali z oljem Nivea. Če pripeka sonce zelo močno, treba mazanje večkrat ponoviti. Potem boste porčneli hitro in enakomerno.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nie prostor veča za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščeje poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Kolesa najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 36, (nasproti Gospodarske zveze).

Za vsakogar najboljši nakup obleke, perila in vsa praktična oblačila. — Presker, Sv. Petra c. št. 14, Ljubljana.

Gonilna jermena za ml. ženske in druge pogone nudi po zmernih cenah Brear & Co., Ljubljana, Kolodvorska 35.

Hlapca in dekle sprejemem. Tomačevo 25, Moste pri Ljublj.

Fanta 14 do 17 let staroga, ki ima veselje do dela v cerkvi, sprejemem. Oni, ki so cerkvenštva že vajeni, imajo prednost. — Ponudbe na upravo lista pod »Vijudenc« 11679.

Hiša s pekarijo ob glavni cesti 10 minut od postaje Bled-Jezero se prodaja pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Poizve se v pisarni Konzuma, Ljubljana, Kongresni trg 2.

Prodajam malo posestvo po zelo nizki ceni. Anton Zupančič, Dobrava št. 8, p. Dobrnič.

Benčin-motor 3 k. s. malo rabljen, kupim. Jože Šešlar, Kolovrat, Medija-Izlaka.

Plemenste krave dobre molzarice, sivo-rjave paame in bikce prodaja Sever & Komp., Ljubljana.

Kmečki fant ali dekle sprejemem. Suštar Franc, D. M. v Polju 9.

Krojaškega pomočnika za velike komade in vajenca sprejme takoj Smrke Alojzij, krojaštvo, manufaktura, gotove obleke, Zužemberk na Dolenjskem.

Moštova esenca Mostin Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izobno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20—, po pošti Din 35—, 2 steklenici po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kane, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Prvovrstno apno od 4. avgusta dalje napredaj po 16 Din za 100 kg. Vovk J., Troščine 10 pri Grosupljah.

Kupim gepelj v domačem stanju, cene po dogovoru. — Anton Demec, Zelezno, p. Dobrnič.

Nov redilni prašek »REDIN« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški xredi svoje prašiče. Zadoštuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kane, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Proda se posestvo, ob njej stoji hiša iz njiv, travnika, vinograda in gozda. Hiša z vsem gospodarskim poslopjem v dobrem stanju oddaljeno 4 ure od St. Janža. — Cena 25.000 Din. Poizve se pri g. Ivanu Kukec, St. Janž na Dolenjskem.

Gepelj močan, dobro obhajan, ugodno prodaja — Rakovec, Suba 17, p. Kranj.

Hlapca nad 16 let staroga, vajenega konj in kmečkih del sprejemem, Viš 27.

Izrabite prilliko!

Pridite po šivalne stroje Singer, Pfaff in druge, pogrezljive z 20 letno garancijo, ki jih ima še nekaj po neverjetno nizkih cenah napredaj samo »Promet« v Ljubljani, nasproti križanske cerkve.

Mizarskega vajenca in stalnega pomočnika sprejemem. Jože Pungartnik, Trebnje.

Bravo dobro mlekarico, s telikom prodam. — Dravlje 56, Št. Vid nad Ljubljano, Gregor Zanoškar.

Malo posestvo kupim za gotovino, vsaj za par govedi. Obširne ponudbe je polati upravi »Slovenec« pod »gotovina« 11715.

Sprejme se 14 — 16 letna deklica k otrokom in za druga dela. Proda se hrastova spalnica zelo ugodno. Sitar, Smihel-ovo mesto.

Zahvala.

Dne 12. junija 1938 mi je požar uničil gospodarsko poslopje. Utrpel sem veliko škodo. Zavarovan sem bil pri domači zavarovalni družbi

»Jugoslavija«

ki je škodo takoj drugi dan ocenila v moje največje zadovoljstvo, tako da ji gre v resnici največja zahvala in priznanje podpisane. — Smatram za svojo dolžnost, da zavarovalno družbo »Jugoslavija« vsakomur kar najtopleje priporočam.

Catež, dne 20. julija 1938.

Stanko Ravnikar.

Skušnje za kolesarje. Carigrajske policijske oblasti so sklenile, da bodo uvedle prometne skušnje tudi za kolesarje. Dognali so namreč, da večine prometnih nesreč ne zakrive samo avtomobilisti, marveč tudi kolesarji. Zato bodo v prihodnje vsi tisti kolesarji, ki bodo hoteli voziti po prometnih carigrajskih ulicah, morali poprej napraviti skušnjo. Dokazati bodo morali, da so dovolj okretni, da vozijo v velemestnih gnečah.

Črni gaber

od 16 cm premera in 120 cm dolžine naprej iščem vsako množino. — Ponudbe pod »Ostryac« na upravo Domoljuba št. 10741.

Starček dal svojo oko mladeniču. V Ameriki je neki kmečki fant peljal podkovat svojega konja. Pri kovaču pa mu je skočila v oko iskra in mu prebila punčico. Peljali so ga takoj v bolnico, kjer je prav tedaj ležal neki 38 letni John Amos, ki je imel vse oko bolno, samo punčica je bila zdrava. Pogodili so se tako, da bo John dal svoje, drugače bolno oko, zdravniku, da izreže edini zdravi del iz njeja in ga veepi v uničeni del fantovega očesa. — Operacija se je posrečila in danes fant kar dobro vidi.

Kdor hoče najugodnejše prodati

dolarje, lire, franke

in sploh tuji denar, naj se obrne na

Prometno banko v Ljubljani

poleg škofije. — Banka je ves čas krize izplačevala vloge neomejeno v vsaki višini

Koliko kač pojedjo v Tokiu. Kakor poročajo Tokijski vsak dan pojedjo povprečno po 1000 kač. Vsaj toliko jih na trgu v Tokiu prodajalci prodajo odjemalcem. Verjetno pa je, da vseh tisoč kač vendar le ne sevro in ne speko po tokijskih gostilnah in domačih gospodinjstvih, ker precej kač predelajo tudi v tokijskih lekarnah. Japonci so že dandana prepričani, da ima kača v sebi mnogotere zdravilne snovi zoper jetiko, revmo in tudi zoper raka. Torej če Japonci kač ne uživajo zaradi pešenke, jih uživajo zaradi zdravil.

Hranilne knjižice, vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-prodaja nepremičnin

Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČEC«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

Do tal je pogorela največja ruska tvornica čevljev v Kijevu.

Brinje najboljšje fige

dobite pri tvrdki Fr. Pogačnik d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33. — (Javna skladišča)